

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
MOBİL UYGULAMA KULLANIMININ DEĞER
AKTARIMINA ETKİSİ**

Şemsinur ARICI

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi

Ana Bilim Dalı

Prof. Dr. Sedat MADEN

2024

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MOBİL UYGULAMA
KULLANIMININ DEĞER AKTARIMINA ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şemsinur ARICI

Danışman: Prof. Dr. Sedat MADEN

BAYBURT - 2024

KABUL VE ONAY

Prof. Dr. Sedat MADEN danışmanlığında, Şemsinur ARICI tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Mobil Uygulama Kullanımının Değer Aktarımına Etkisi” başlıklı bu çalışma, 12.12.2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT

Üye : Prof. Dr. Sedat MADEN

Üye : Doç. Dr. Bahadır GÜLDEN

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun/...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Murat KUL
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Prof. Dr. Sedat MADEN danışmanlığında hazırlamış olduğum “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Mobil Uygulama Kullanımının Değer Aktarımına Etkisi” başlıklı program seçin tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

12.12.2024

Şemsinur ARICI

ÖN SÖZ

Bu tezin hazırlanmasında emeği olan başta danışmanım Prof. Dr. Sedat MADEN olmak üzere Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında görev yapan hocalarıma, üzerimde emeği çokça olan anne ve babama, eřim Doç. Dr. Bayram ARICI'ya teşekkür ediyorum.

şemsinur ARICI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MOBİL UYGULAMA KULLANIMININ DEĞER AKTARIMINA ETKİSİ

Şemsinur ARICI

Bayburt Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Sedat MADEN

Bayburt-2024, Sayfa: 99

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere mobil uygulama aracılığıyla değerlerin öğretilmesini ve uygulamanın öğrencilerin değerleri kavramalarındaki etkisini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Araştırmanın uygulama aşamasından önce Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin on kök değeri bilme durumları başarı testi ile tespit edilmiştir. Daha sonra on kök değerlerin öğretilmesi amacıyla mobil bir uygulama tasarlanarak deney grubunda bulunan öğrencilere uygulama iletilmiştir. Uygulamanın yapıldığı Türkçe öğretim merkezinde yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bu öğrencilerden hazırlanan uygulamanın akıllı telefonlar aracılığıyla indirilmesi ve uygulamada bulunan ekran içeriklerinin takibi istenmiştir. Yarı deneysel desen kullanılarak ulaşılan araştırma verileri SPSS paket programında analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Uygulamanın başında ve sonunda öğrencilere araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan değerlendirme sınavı mobil uygulama aracılığıyla ön-test ve son-test olarak uygulanmış olup araştırmanın sonunda ise mobil uygulama ile sunulan değerler öğretimi uygulamasının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmekte olan öğrencilerin değerleri kavramalarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kök değerlere ve hazırlanan mobil uygulamaya ilişkin olumlu görüşlere de sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mobil uygulama, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, değerler.

ABSTRACT

M. SC. THESIS

THE EFFECT OF MOBILE APPLICATION USE ON VALUE TRANSFER IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Şemsinur ARICI

Bayburt University

Institute of Graduate Studies

Department of Turkish and Social Studies Education

Thesis Advisor: Prof. Dr. Sedat MADEN

Bayburt-2024, Pages: 99

In this study, which aims to teach values to foreign students learning Turkish through a mobile application and to reveal the effect of the application on students' understanding of values, quantitative research methods were preferred. Before the application phase of the study, the knowledge of ten radical values by foreign students learning Turkish was determined with an achievement test. Then, a mobile application was designed to teach ten radical values and the application was delivered to the students in the experimental group. In the Turkish teaching center where the application was carried out, these students learning Turkish as a foreign language were asked to download the prepared application via their smartphones and follow the screen contents in the application. The research data obtained using the semi-experimental design were analyzed and evaluated in the SPSS package program. At the beginning and end of the application, an evaluation exam prepared by the researcher after receiving expert opinion was applied to the students via the mobile application as a pre-test and post-test, and at the end of the study, it was determined that the value teaching application offered through the mobile application positively affected the understanding of values by students learning Turkish as a foreign language. It was also observed that the students had positive views on the core values and the prepared mobile application.

Keywords: Mobile application, teaching Turkish as a foreign language, values.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	II
BEYANNAME	III
ÖN SÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLOLAR.....	IX
ŞEKİLLER.....	X
KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ.....	1
Araştırmanın Konusu ve Problemi	4
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	5
Araştırmanın Sınırlılıkları	5
Varsayımlar	5
BİRİNCİ BÖLÜM.....	6
1. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
1.1. TEKNOLOJİNİN EĞİTİMDE KULLANILMASI.....	15
1.2. DEĞERLER VE DEĞERLER EĞİTİMİ.....	18
1.2.1. Değerler Eğitiminin Öğretim Programlarındaki Yeri.....	21
1.2.2. Türkçe Ders Kitaplarında Değerler ve Değerlerin Aktarımı	23
1.2.3. Değerler Eğitiminin Dil Öğretimindeki Yeri ve Önemi	24
1.3. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DEĞERLER	25
İKİNCİ BÖLÜM	27
2. YÖNTEM	27
2.1. ARAŞTIRMA DESENİ	27
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM VE ÇALIŞMA GRUBU	27
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	28
2.3.1. Görüşme Formu.....	28
2.3.2. Mobil Uygulama.....	28
2.3.3. Başarı Testi.....	29
2.4. UYGULAMA SÜRECİ.....	31
2.5. ARAŞTIRMACININ ROLÜ.....	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	32
3. BULGULAR	32
3.1. NİCEL BULGULAR.....	32
3.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	32
3.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	33
3.2. NİTEL BULGULAR.....	33
3.2.1. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular	33
3.2.2. Kök Değerlerin Öğretilmesine İlişkin Olarak Hazırlanan Mobil Uygulamaya Yönelik Görüşlerden Elde Edilen Bulgular.....	34
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	36
Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	36

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar.....	36
Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar.....	36
Tartışma.....	36
Öneriler.....	38
KAYNAKÇA.....	39
EKLER.....	48
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller.....	48
Ek 2: Araştırma İzinleri	88
Ek 3: Uzman Görüş Formu.....	92
Ek 4: Başarı Testi	93
Ek 5: Kullanılan Materyaller	97
ÖZ GEÇMİŞ	99

TABLÖLAR

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrenciler	26
Tablo 2: Kök Değer/Soru Dağılımı Tablosu	29
Tablo 3: Başarı Testinin Madde Güçlük ve Ayırt Edicilik Analizleri.....	29
Tablo 4: Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerinin Başarı Testi Ön-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları.	29
Tablo 5: Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerinin Başarı Testi Son-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları	29
Tablo 6: Deney Grubunda Bulunan Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Başarı Testi Son-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları.....	33
Tablo 7: Kontrol Grubunda Bulunan Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Başarı Testi Son-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-testi Sonuçları.....	33
Tablo 8: Değerler Temasına İlişkin Kodlar.....	34
Tablo 9: Kök Değerler Mobil Uygulaması Temasına İlişkin Kodlar.....	34

ŞEKİLLER

Şekil 1: Beynin Bölümleri.....	1
Şekil 2: Özel Dil Kullanım Alanları.....	9
Şekil 3: Kamusal Dil Kullanım Alanları.....	10
Şekil 4: Mesleki Dil Kullanım Alanları	11
Şekil 5: Eğitsel Dil Kullanım Alanları	12
Şekil 6: D-AOBM Ortak Başvuru Seviyeleri	14
Şekil 7: Rokeach'ın Sınıflandırdığı Değerler.....	19
Şekil 8: Schwartz'a Göre 10 Güdüselsel Değer Tipi Arasındaki İlişkilerin Kuramsal Modeli ...	20
Şekil 9: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi	23
Şekil 10: Uygulama Süreci.....	31

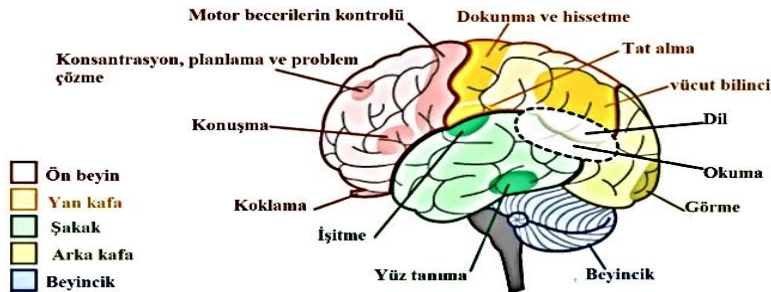
KISALTMALAR

YTÖ	: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
TÖMER	: Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
CEFR	: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni; D-AOBM
TDK	: Türk Dil Kurumu
TMV	: Türkiye Maarif Vakfı
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
D-AOBM	: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni
S.	: Sayı
ss.	: Sayfa sayısı
vd.	: ve diğerleri
vb.	: ve benzeri

GİRİŞ

İnsanlar arasındaki iletişimi kurarak anlaşmalarını sağlayan karmaşık bir sistem olan dil, düşünceleri, duyguları, bilgileri ve istekleri ifade etmek için kullanılır. İnsanlar, farklı diller aracılığıyla kültürlerini paylaşır, bilgi alışverişinde ve birbirleriyle etkileşimde bulunurlar. İnsanlar arasındaki bilgi aktarımının kolaylaştırılması ve sosyal bağların güçlendirilmesini sağlayabilmek için dil kullanımının kurallara uygun etkili olması gerekmektedir. Farklı kültürlerde farklı diller kullanıldığı için dil, bir topluluğun kimliği, değerleri ve normları hakkında da bilgi sunar. Beyinle ilgili çalışmaların eğitim dünyasında köklü değişimleri başlattığı (Akyol, 2019) bilinmekle birlikte vücudun yönetim merkezi olan beynin özelliklerinin farkında olunarak eğitim öğretim süreçlerinin yürütülmesi önemli bir kazanımdır.

Dil beynin belirli bölgelerinden doğar ve bu bölgeler dilin anlaşılmasını, üretilmesini ve işlenmesini sağlar. Beyinde dilin kontrolünden sorumlu olan bölgeler genellikle sol yarımkürede bulunur. Dilin anlamını anlamak ve üretmek için temel bölgeler arasında Broca bölgesi (şakak) ve Wernicke bölgesi (ön beyin) bulunmaktadır. Broca bölgesi, sol frontal lobun alt bölümünde bulunmaktadır. Bu bölge, dilin üretilmesi ve konuşma motor kontrolü ile ilişkilidir. Broca bölgesinin hasar görmesi, konuşma üretiminde zorluklar, dilbilgisi bozuklukları ve konuşma akıcılığındaki sorunlara neden olabilir. Sol temporal lobun üst kısmında bulunan Wernicke bölgesi dilin anlaşılması ve dil anlamının işlenmesi ile ilgilidir. Wernicke bölgesinin hasar görmesi, anlama bozuklukları, kelime seçimi ile ilgili sorunlar ve anlamsız konuşmalarla karakterize edilen ve afazi adı verilen bozukluğa sebebiyet vermektedir. Bu bölgelerin yanı sıra, dilin işlenmesi ve anlaşılmasında diğer beyin bölgeleri de rol oynar. Dilin kompleks yapısı, beyinde birçok farklı bölgenin birbirleriyle etkileşimde bulunduğu bir ağ tarafından desteklenir. Beyin vücudun yönetim merkezidir ve vücuttaki bütün işlemleri beyin kontrol etmektedir (Arıcı, 2021). Aşağıdaki şekilde beynin bölümleri yer almaktadır.

Şekil 1: Beynin Bölümleri

Şekil 1 incelendiğinde dil becerilerinin beynin ilgili bölümlerinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu bölümlerden herhangi birindeki bir olumsuzluk ise diğer bölümleri ve

bireyin yaşamını olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla dil becerilerinin geliştirilmesi beyin sağlığıyla doğrudan ilgilidir. Öğrenme genetik faktörler, çevresel etmenler ve beyin gelişimiyle birlikte karmaşık bir şekilde olduğundan beyin sağlığı öğrenme açısından önem taşımaktadır. Öğrenme bireyin hayatında iz bırakan değişikliklerdir. Öğrenme, insanın çevresi ile etkileşimi sonucunda onda meydana gelen zihinsel bir süreç (Özden, 2011) olarak tanımlanabilir. Mobil öğrenme, öğrenme durumunun mobil araçlar vasıtasıyla ortaya çıkmasıdır. Mobil öğrenme teriminin eğitimle uğraşanları etkilemekle birlikte onlarda da önemli değişikliklere de neden olması (Kukulska-Hulme, 2021), öğrenmeye hem öğrenenler hem de öğretmenler açısından yeni bir bakış açısı getirmektedir. Bireylere zaman ve yer açısından herhangi bir sınırlama getirmeyen bir öğretim ortamı olan mobil öğrenme (Aydın ve Tunagür, 2021) son yıllarda herkesin elinde akıllı telefon bulunmasından dolayı eğitim öğretim süreçlerinde yadsınamaz bir ortam olarak önem kazanmıştır.

Mobil öğrenme ve öğretmen eğitimi ile ilgili yapılan literatür taramasında genellikle mobil öğrenmenin faydalı bir yaklaşım olarak görüldüğü (Baran, 2014) ifade edilmektedir. Zaman ve mekân dikkate alınsa dahi kısıtlanmadığı için mobil öğrenme yüksek öğretimde ilgi gördüğü (Khan ve Gupta, 2022) için çağımızda da öğrenme, bilgisayar ve iletişim teknolojileriyle her yerde, gençlerin yaşamlarında yer bulmakta, okullarda ise eğitimin bir parçası (Dias ve Victor, 2022) olarak kullanılmaktadır.

Türkçe, Türkiye'de ve yurtdışında ana dil olarak, ikinci dil veya yabancı dil olarak öğretilmektedir. Bu öğretim süreçleri genellikle Millî Eğitim Bakanlığı, üniversiteler ve diğer eğitim kurumları tarafından düzenlenir. İlkokul ve ortaokullarda (1-8. Sınıf) Türkçe öğretim programında öğrencilerin; yazma dinleme/izleme, okuma ve konuşma, becerilerinin geliştirilerek Türkçeyi kurallarına göre özenli, doğru ve bilinçli kullanmalarını, okuduklarıyla dinleyip izlediklerinden yola çıkarak söz varlıklarını zenginleştirip dil zevkiyle dil bilincine ulaşmaları amaçlanmıştır. Yine “*programda ilk ve ortaokul öğrencilerinin duygu, düşünce ve hayal dünyalarının geliştirilerek okuma-yazma sevgisiyle okuma alışkanlığı kazanıp duygu ve düşünceleriyle herhangi bir konuya ilişkin görüşlerini veya tezlerini yazılı ve sözlü olarak etkili ve anlaşılır bir şekilde ifade etmelerinin sağlanması*” (Millî Eğitim Bakanlığı, 2019) amaçlanmıştır. “*Ayrıca bilgiyi araştırarak keşfedip yorumlayarak zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilip basılı veya diğer kaynaklardan bilgiye ulaşım bilgiyi düzenleyerek sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi, okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması, millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi, Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmelerinin ve benimsemelerinin sağlanması*” (MEB, 2019) amaçlanmıştır.

Liselerde (9-12. Sınıf) ise Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programıyla öğrencilerin; *“edebiyatın doğasını, işlevini, birey ve toplum için önemini kavramaları, edebî metinler aracılığıyla Türkçenin inceliklerini, Türk edebiyatının tarih içinde gösterdiği değişim ve gelişimi tanımları, Türk edebiyatına ait eserler aracılığıyla millî, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerleri anlamaları, dinleme, okuma, yazma ve konuşma stratejilerini doğru ve uygun şekilde kullanarak etkili iletişimciler olmaları, metinler aracılığıyla okuduğunu anlama ve eleştirel okuma becerilerini geliştirmeleri ve okuma alışkanlığı kazanmaları, çeşitli kaynaklardan elde ettikleri bilgileri, soruları cevaplamak, çözüm önerileri üretmek, bulgularını paylaşmak vb. amaçlar için analiz etmeleri ve değerlendirmeleri”* amaçlanmaktadır (MEB, 2018).

Lisans programlarında Türk Dili 1 dersi ile *“öğrencilere yazı dilinin kullanımı ve özellikleri; yazılı ve sözlü anlatımın özellikleriyle örneklendirme, tanık gösterme, paragrafın yapısı ve türleri (giriş, gelişme, sonuç paragrafları); yazım ve noktalama, düşünceyi geliştirme yolları”* (Yüksek Öğretim Kurulu, 2018) konuları öğretilmektedir. Ayrıca metinlerin yapısal özellikleri, metinsellik özellikleri metin yazmanın öğretilmesi amaçlanmaktadır. Türk dili 2 dersi ile ise *“lisans öğrencilerine akademik dilin kullanımı ve akademik yazıların özellikleri; akademik yazılarda tanımlamaların yapılması gibi kavram ve terimlerden yararlanma ile nesnel ve öznel anlatım”* konuları öğretilmektedir. Buna ek olarak *“akademik metinlerin yapısal özellikleriyle rapor ve makale gibi yazıları bütün başlıklarına göre yazdıktan sonra bu çalışmaların yayınlanmasında karşılaşılabilecek sorunların önüne geçmek amacıyla da bilimsel yazılarda dikkat edilmesi gereken etik ilkelerle akademik metin yazma uygulamalarının kavratılması”* (YÖK, 2018) amaçlanmaktadır. Türkçe yurt içinde yukarıda anlatılan sistem üzerine öğretilirken bazı ülkelerde ikinci dil olarak öğretilmektedir. Türk işçilerin çalıştığı ülkelerde veya Türk diasporası bulunan bölgelerde, Türkçe, ikinci dil olarak öğretilmekle birlikte bu durum ilgili toplumlar arasındaki iletişimi kolaylaştırmakta ve kültürel bağları güçlendirmektedir.

Ayrıca Türkçe yurt içinde ya da yurt dışında yabancı dil olarak da öğretilmektedir. Yurt içinde birçok üniversite ve dil okulu, yabancı öğrencilere Türkçe öğretirken yurt dışında da Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı ve çeşitli kuruluşlar Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmektedirler. Buralarda Türkçe öğrenmek isteyen bireylerin dil becerilerini geliştirme ve Türk kültürünü daha yakından tanımlarını sağlamaya yönelik etkinlikler yürütülmektedir.

Yabancı dil öğretilirken bilişimci yöntem, direkt metot, dil bilgisi çeviri yöntemi, kulak dil alışkanlığı yöntemi, iletişimci yöntem, seçmeli yöntem vb. yöntemler kullanılmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YTO) yapılırken Türkçenin çeşitli kullanımları, dilin yaygın bir şekilde öğrenilmesi ve kültürel anlamda zengin bir etkileşim ortamı oluşturulmalıdır.

Dilin beceri olarak öğretimi ve kültürel bütünleşme bir arada verilirken Türk kültürü, tarih ve gelenekleri hakkında bilgi verilmeli, Türk milletinin değerleri (en azından on kök değer) de öğretilmelidir. Ayrıca dilin aktif bir biçimde öğretilmesi (grup çalışmaları, dil değişim programları, dil oyunları ve rol yapma vb. aktiviteler) öğrencilerin dil becerilerini güçlendirmekte dili öğrenmelerini olumlu olarak etkilemektedir.

Dil öğretilirken teknolojinin kullanımı, anlık değerlendirme ve geri bildirimlerin yapılarak zamandan ve mekândan bağımsız olarak dil öğrenmek isteyenlere içeriklerin sunulması birçok açıdan kolaylıklar getirmekle birlikte öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır. Farklı ve çağdaş yöntemlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde işe koyulması ise öğrencilerin dili öğrenme ve kullanma becerilerinin geliştirilmesini ve Türk kültürü ile bağ kurmalarını destekleyeceği için özenli bir şekilde tasarlanmalıdır. Günümüzde öğrenciler teknolojik araç ve gereçlerle örülü bir yaşam sürerken okullarda da akıllı tahta, projeksiyon vb. teknolojik ders araçları ve mobil araçlarla da muhatap olmaktadır. Sadece eğitim ortamlarında değil her yerde kullanılabilmesi açısından işlevsel olan mobil uygulamalar elinden telefon düşmeyen yeni nesle ulaşmak için önemli bir araç konumundadır.

Dolayısıyla eğitim amacıyla hazırlanan içeriklerin öğrencilere sunulmasında ve birçok duyuya hitap etmesi bakımından bu çalışmada mobil uygulamayla değerlerin öğretimi yapılmış ve bunun etkisi araştırılmıştır.

Araştırmanın Konusu ve Problemi

Bu araştırmanın konusu Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere mobil uygulama ile değerlerin kavratılmasıdır. Araştırmanın problem cümlesi ise “Mobil ortamda sunulan değerler eğitimi uygulamasının Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerleri kavramalarına etkisi nedir?” şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Mobil ortamda sunulan değerler eğitimi uygulamasının Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerleri kavramalarına etkisini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmanın alt problemleri aşağıda verilmiştir.

1. Türkçe öğrenen ve araştırmaya katılan deney grubundaki yabancı öğrencilerle kontrol grubunda Türkçe öğrenen öğrencilerin değerleri kavrama ön test sonuçlarını gösteren puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Türkçe öğrenen ve araştırmaya katılan deney grubundaki yabancı öğrencilerle kontrol grubunda Türkçe öğrenen öğrencilerin değerleri kavrama son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Öğrencilerin hazırlanan mobil uygulama ve değerlere ilişkin görüşleri nasıldır?

Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Mobil uygulamalar günümüzde her yerde çeşitli iş ve işlemlerde kullanılmaktadır. Dil öğretiminde de çeşitli uygulamalar kullanılmaktadır. Ancak yapılan araştırmada değerlerin mobil uygulama ile kavratılması için hazırlanan herhangi bir uygulama bulunmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu araştırmada hazırlanan ve Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere mobil uygulamayla değerlerin kavratılmasını amaçlayan bu araştırma Türkçenin yabancılara öğretimi alanında değerlerin kullanımıyla ilgili ilk araştırma olması yönünden de önem taşımaktadır. Aynı zamanda mobil uygulama ile değerlerin öğretilmesinin mekân ve zaman sınırlamalarından bağımsız bir biçimde kişilerin değerleri kavramalarına katkıda bulunulacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma bir devlet üniversitesinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerle, uygulama yapılan süre ve kök değerlerle (sevgi, dürüstlük, sabır, adalet, vatanseverlik, saygı, dostluk, sorumluluk, öz denetim ve yardımseverlik) sınırlıdır. Çeşitli bilim insanları tarafından ortaya konulan değerlerin tamamına süre ve uygulamanın verimli çalışabilmesi için içerik sınırı olması gerektiğinden yer verilememiş, uygulama kök değerlerle sınırlı tutulmuştur.

Varsayımlar

Araştırmada Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin bu değerleri kavrayabilecek seviyede Türkçe bildikleri varsayılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

İnsanın çevreyi anlama ve anlamlandırma ihtiyacından doğan dil, yaşam boyu gelişmektedir. Dil insanın gözü, ruhu ve beyni (Aksan, 2015), yaşayıp gelişen canlı bir varlık (Ergin, 1998), olarak tanımlanmaktadır.

Ana dili, çocuğun doğduğu aileden, içinde büyüdüğü toplum ve sosyal çevreden ilk öğrendiği ve en iyi en iyi kullandığı dil olarak tanımlansa da (Oruç, 2016) bu durum her zaman tanımla örtüşmeyebilir. İkinci dil ise kişinin ana diliyle aynı anda öğrendiği, ana dilden daha az kullandığı dildir. Yabancı dil ise kişinin ana dilinden farklı bir zamanda herhangi bir amaçla öğrendiği dildir.

Değer, genel olarak bir şeyin önemini, yararını veya anlamını ifade eder. Bu terim, bir nesnenin, bir düşüncenin, bir davranışın veya başka bir şeyin toplum, birey veya belirli bir bağlam içinde taşıdığı anlam veya önemi ifade eder. Değerler, kültüre, bireysel inançlara, etik prensiplerle toplumu oluşturan farklı etmenlere göre değişiklik gösterebilir. Bu araştırmada yer verilen değerler Türkiye’deki öğretim programlarında “*yer verilen kök değerler (dürüstlük, yardımseverlik, saygı, vatanseverlik, sevgi, sorumluluk, dostluk, öz denetim, adalet, doğruluk)*” (MEB, 2019) olarak belirlenmiştir. Dil öğretilirken kültürün bir ögesi olan değerler de öğretilmektedir.

Cep telefonları, her türlü bilgisayar veya farklı taşınabilir aygıtlarda kullanılmak için tasarlanan mobil uygulamalar yazılım uygulamalarıdır. Bu uygulamalar genellikle belirli özel bir işlev ya da çeşitli görevleri yapabilmek, bilgilendirmek, eğlendirmek veya maddi bir getiri elde etmek amacıyla hazırlanabilirler. Mobil uygulamalar, eğitim, oyunlar, sosyal medya için hazırlanan uygulamalar, ekonomiyle ilgili uygulamalar, sağlıklı beslenme ve spor uygulamaları, e-ticaret uygulamaları gibi çeşitli kategorilerde hazırlanıp ilgililere sunulmaktadır. Günümüzde ise hayatın her alanında olduğu gibi eğitim-öğretimde de mobil uygulamalardan yararlanılmaktadır. Mobil Destekli Dil Öğrenimi (Mall-Mobile Assisted Language Learning) mobil uygulamalarının hazırlanmasını sağlamış (Aslan ve Tütüniş, 2022), çoğunlukla kelime öğretimi ve dil bilgisi kurallarının öğretimiyle ilgili uygulamalar uygulama marketlerinde ücretli veya ücretsiz olarak kullanıcılara sunulmuştur. Akıllı telefonlar veya tabletler gibi çeşitli taşınabilir cihazlarda kullanılması için geliştirilen bir yazılım uygulaması olan mobil uygulamanın başlangıcı 1980’li yıllardır. İlk hesap makinesi ve saat gibi bazı mobil uygulamaları içeren dünyanın ilk pratik cep bilgisayarı 1984’te Psion Organiser adıyla (Outsystems, 2023) tasarlanmıştır. Sonraki yıllarda ise değişik şirketler özellikleri günden güne değişen ve gelişen akıllı telefon ve uygulamalar üretmeye devam etmişlerdir. Uygulamalar iş,

oyun, sosyal medya vb. amaçlarla üretilmektedirler. Akıllı telefon, tablet ve diğer taşınabilir cihazlarda kullanılması amacıyla hazırlanan ve üretilen mobil uygulamalar donanım aracı değil yazılım araçlarıdır yani yazılım uygulamalarıdır. Bu uygulamalar genellikle önceden hazırlanan bir işlevi yürütüp bir ihtiyacı karşılamak amacıyla geliştirilmektedir. Mobil uygulamalar geniş bir yelpazede kullanım alanlarına sahiptir ve birçok farklı kategoride bulunabilir. Birçok mobil uygulama, kullanıcıları eğlendirmek veya oyunlar sunmak amacıyla geliştirilir. Bu kategorideki uygulamalar genellikle video oyunları, bulmaca oyunları, sosyal oyunlar veya diğer eğlence türlerini içerir. Tiktok, Facebook, Instagram, X gibi sosyal medya platformlarına erişim sağlayan uygulamalar, kullanıcıların arkadaşlarıyla bağlantı kurmalarını ve içerik paylaşımlarını kolaylaştırmaktadır. WhatsApp, Bip, Telegram, Signal gibi uygulamalarla da kullanıcılar metin mesajları, sesli aramalar ve görüntülü aramalar yapabilmektedirler. Pazarama, Çiçeksepeti, Amazon, eBay, Alibaba. Trendyol, N11, Pazarama vb. e-ticaret platformlarının mobil uygulamalarıyla da çevrimiçi alışveriş yapılmaktadır. Mobil bankacılık uygulamalarıyla ise bankaya gitmeden her türlü bankacılık işlemi yapılmaktadır. Duolingo, Khan Academy, Memrise vb. uygulamalar da kullanıcılara çeşitli konularda eğitim ve öğrenme imkânı sunmaktadırlar. Mobil uygulamalar, genellikle iOS (Apple) ve Android platformları için ayrı ayrı geliştirilmekte, fakat daha farklı platformlarda ya da web sitesi olarak da çalışabilen çapraz platform uygulamaları yapılabilmektedir.

Dil öğretiminde çeşitli yaklaşımlarla birlikte bazı yöntem ve tekniklerin yanında teknoloji de kullanılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde davranışçı yaklaşım, bilişsel yaklaşım ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun yöntem ve teknikler tercih edilmektedir. Dil öğretiminde *“dilbilgisi çeviri yöntemi, doğrudan yöntem, doğal yöntem, işitsel-dilsel yöntem, iletişimsel yöntem”* (Yaxyayevna ve Sardor qizi, 2024) kullanılmaktadır. Derslerde çağdaş yaklaşımlar ışığında yöntem ve teknik açısından zenginleştirilmiş eğitsel ortamlarda öğretim sürecinin yapılandırılması (Demir, 2019) derslerin etkililiğini artırmaktadır.

Yapılan alan yazın taramasında çeşitli süreçler tamamlandıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ilk, orta okul ile liselerde öğrenim görmekte olan öğrencilere herhangi bir bedel alınmadan sunulan basılı ders kitaplarının içeriğinde dijital yetkinliğin sınırlı olduğu, bununla birlikte çok az sayıdaki dijital yetkinlikle ilgili içeriklerin ise dijital güvenlik ve dijital okuryazarlıkla ilgili olduğu ve bunu destekleyici nitelikteki alt beceri alanlarına ise bir metin haricinde değinilmediği (Şimşek, 2022) görülmüştür. Dijital içeriğe sınırlı sayıda yer verilmesi hazırlanan ders kitaplarının değişen şartlara uygun hale getirilmesi gerektiğini göstermekle birlikte okullarda verilen derslerin tamamının dijital dünyaya uygun içeriklerle bütünleşik olarak sunulması doğru bir öğretim için elzemdir. Her geçen gün değişen eğitim anlayışıyla birlikte akıllı telefona sahip olmayan veya herhangi bir uygulamayı bu telefonlar veya

tabletlerde kullanmayan öğrenci neredeyse hiç yoktur. Akıllı telefonların bireyleri yönettiği günümüzde akıllı aygıtların eğitim süreçlerinde kullanılması kaçınılmaz bir hal almıştır. Fakat bu taşınabilir mobil araçların öğrencilerin derslere karşı olan tutumlarıyla ilgi ve dikkatlerine olumsuz etki ettiği (Ungan ve Arıcı, 2012) ve bu nedenle de derslerde sunulan konuların akıllı telefonlar veya tabletler kullanılarak öğrencilerin ilgilerini çekecek bir şekilde sunulmasıyla öğrencilerin derse karşı olan ilgi ve olumsuz tutumlarının olumlu hale gelmesini sağlayacaktır.

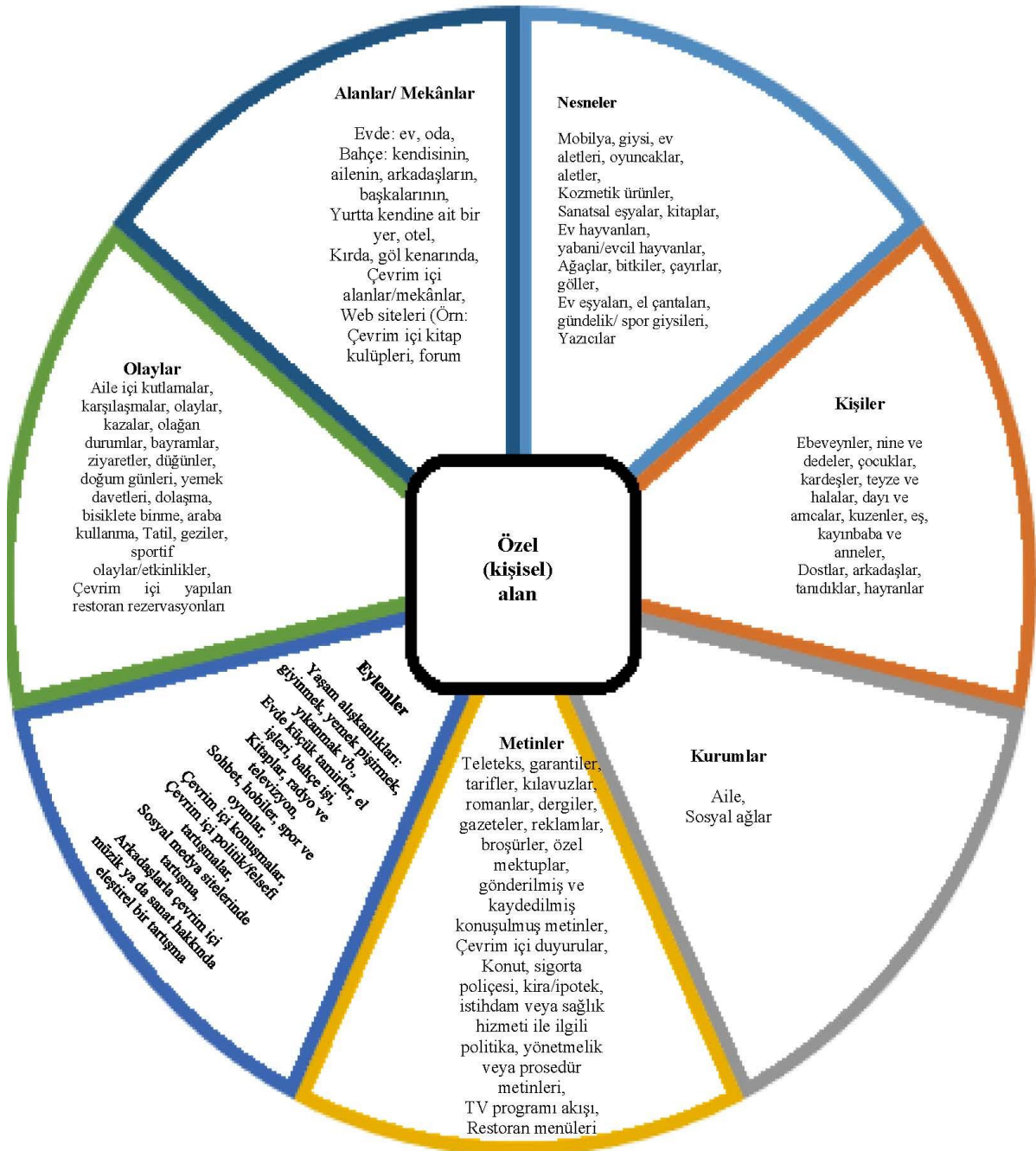
Öğrencilere kullanışlı ve pratik öğrenme sağlayan yüzlerce mobil uygulama bulunmakla birlikte bu uygulamaların kullanım kolaylığı, hızlı geribildirim vermeleri, öğrencilerin motivasyonlarını ve derse katılımlarını artırıp soyut konuları somutlaştırarak akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirten Özçakmak'a göre (2023) canva, padlet, edpuzzle, kahoot, plickers, wordart, meindmeister, puzzlemaker, jigsaw planet, eclipse crossword, learningapps, quizlet gibi uygulamalar Türkçe öğretiminde de kullanılmaktadır. Öğrenme ve öğretme süreçlerinde yaşanan büyük değişim ve gelişimin öğretim süreçlerinin verimli bir biçimde yürütebilmesi çağdaş teknolojilerin kullanılması (Diren ve Horzum, 2023) öğrenmenin zamana ve mekâna bağlı olmasını da ortadan kaldırıp öğrenenlerin zamanı verimli kullanmalarını sağlamaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi Kaşgarlı Mahmud'un yazdığı Divanü Lügat'it Türk'le başlamaktadır. Türkçeyi Araplara öğretmek için hazırlanan eser bu bağlamda hem ilk olması hem de nitelikli bir eser olması bakımından önemlidir. Bundan başka Latin harfleriyle yazılan ilk Türkçe eser olan Codex Cumanicus (Kuman Kitabı) Türkçenin cümle, anlam ve ses özelliklerini anlatmaktadır. Esirü' d-din Ebu Hayyan'ın yazdığı Kitabü'l-İdrak Li Lisânü'l-Etrak (Türklerin Dilini Anlama Kitabı), Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-lugâti't-Türkiyye (Yeni ve Arı Türkçenin Sözlüğü), EI-Kavaninü'l-Külliyeye Li Zabt'l-Lügati't-Türkiyye (Türk Dilinin Öğrenilmesi İçin Bütün Kurallar), Kitabü Bulgati'l-Müştak Fi Lugâti't-Türk ve'l-Kıfçak (Türk ve Kıpçak Sözcüklerinin Türevlerinin Kitabı), yabancılara Türkçe öğretmek için hazırlanan iki dilli bu sözlükler (Demiriz, 2024) ilk olmaları açısından önemli eserlerdir.

Sonraki yıllarda ise farklı amaçlarla Türkçe yabancılara öğretilmiştir. Türkiye'de yabancı dil öğretimi Osmanlı İmparatorluğu zamanında enderunda yapılmış ve Türkçe ikinci dil olarak öğretilmiştir. (Demirel, 2012). Sonraki yıllarda açılan Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) aracılığıyla da Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine başlanmıştır. Günümüzde ise Türkçe çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından yurt içinde çeşitli kurum ve kuruluşlar ile yurt dışında ise Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı ve Millî Eğitim Bakanlığı ile ilgili ülkelerdeki sivil toplum kuruluşları tarafından yabancı dil olarak öğretilmektedir.

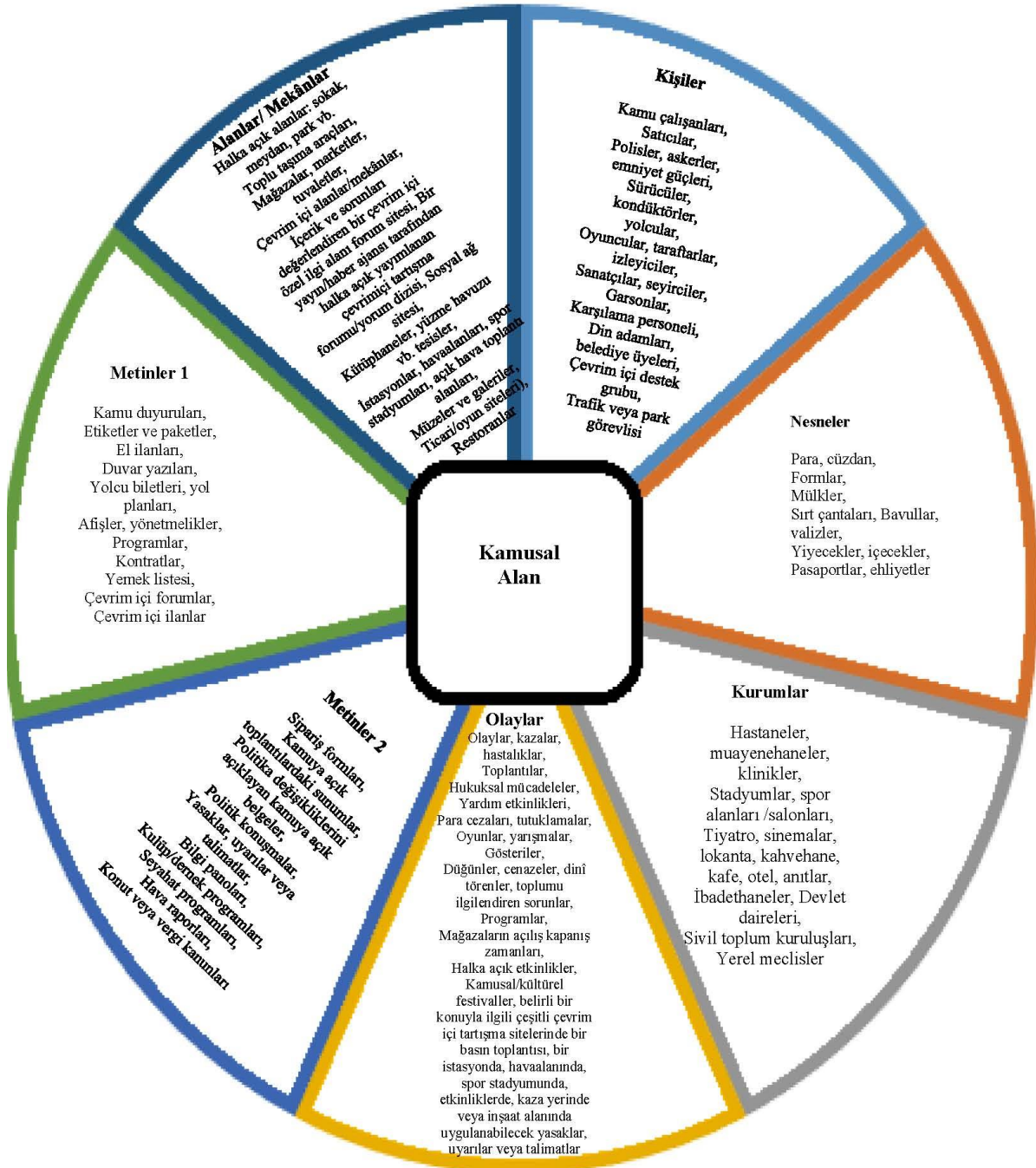
Yabancı dil öğretimi süreci çok katmanlı bir süreç olup birbirini tamamlayan aşamaları takip etmekle birlikte (Temur, 2016) öğreticinin konuşma, okuma hızıyla vurguları yerinde kullanması öğrencinin başarısını etkilemektedir.

Dilin kullanımı o dili öğrenen öğrencinin dünya bilgisiyle genel kültüre ilişkin bilgilerini de içermektedir. Çünkü “herhangi bir dili öğrenen kişinin hedef dilin konuşulduğu ülke veya ülkelere ilişkin verilerden haberdar olması” çok önemlidir. Avrupa tarafından belirlenen dil kullanım alanları dillerin öğretilmesinde ortak bir çerçeve olarak sunulmuştur. Bu metinde (Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni- D-AOBM) yer verilen dil kullanım alanları aşağıdaki şekillerde sırasıyla gösterilmiştir (Türkiye Maarif Vakfı, 2020).

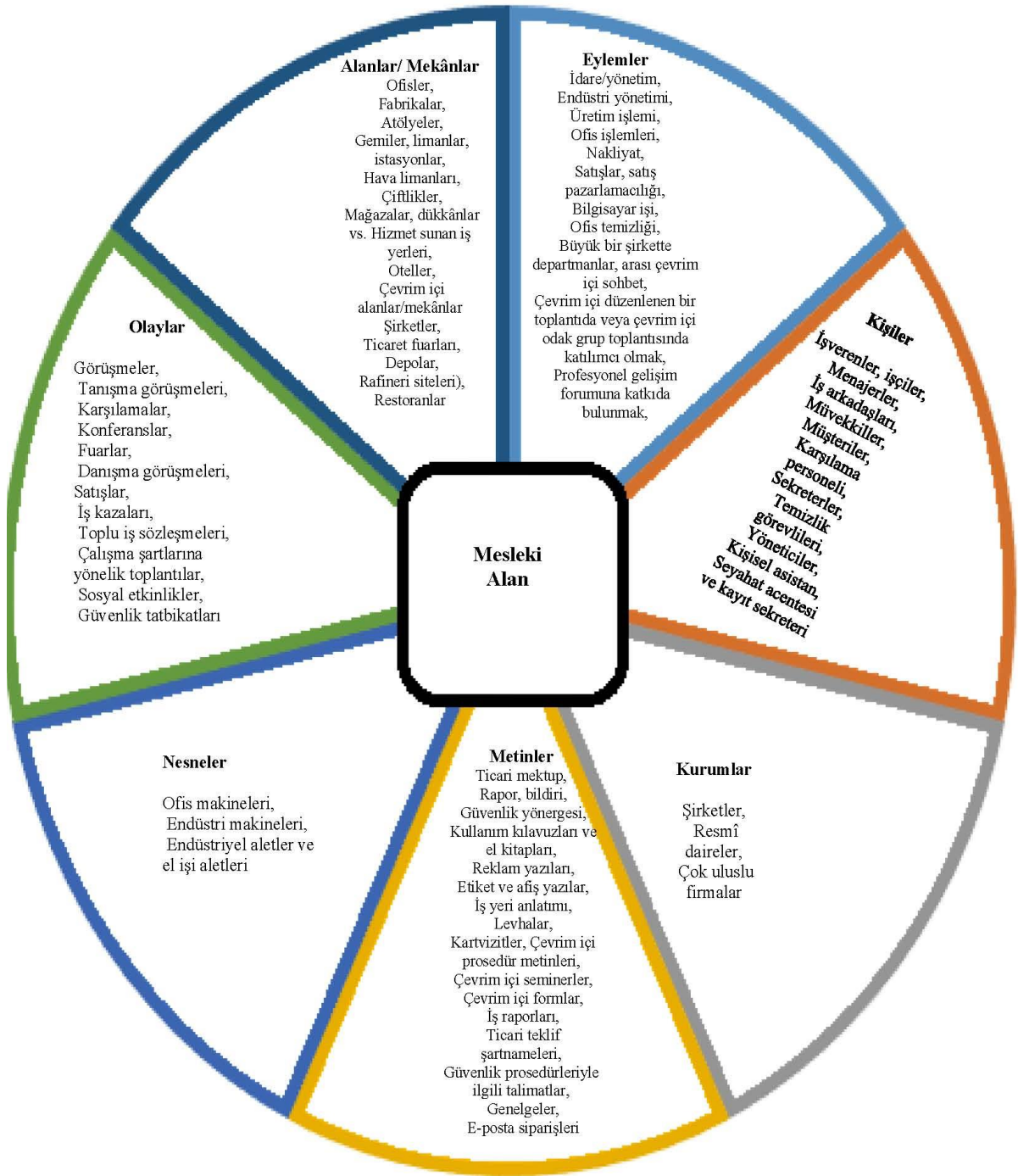
Şekil 2: Özel Dil Kullanım Alanları

Şekil 2'ye göre özel alana giren dil kullanımları bireyin yakın çevresinden uzağa doğru etkileşim içinde olduğu alanları içermektedir. Kamusal alanı gösteren şekil aşağıda yer almaktadır.

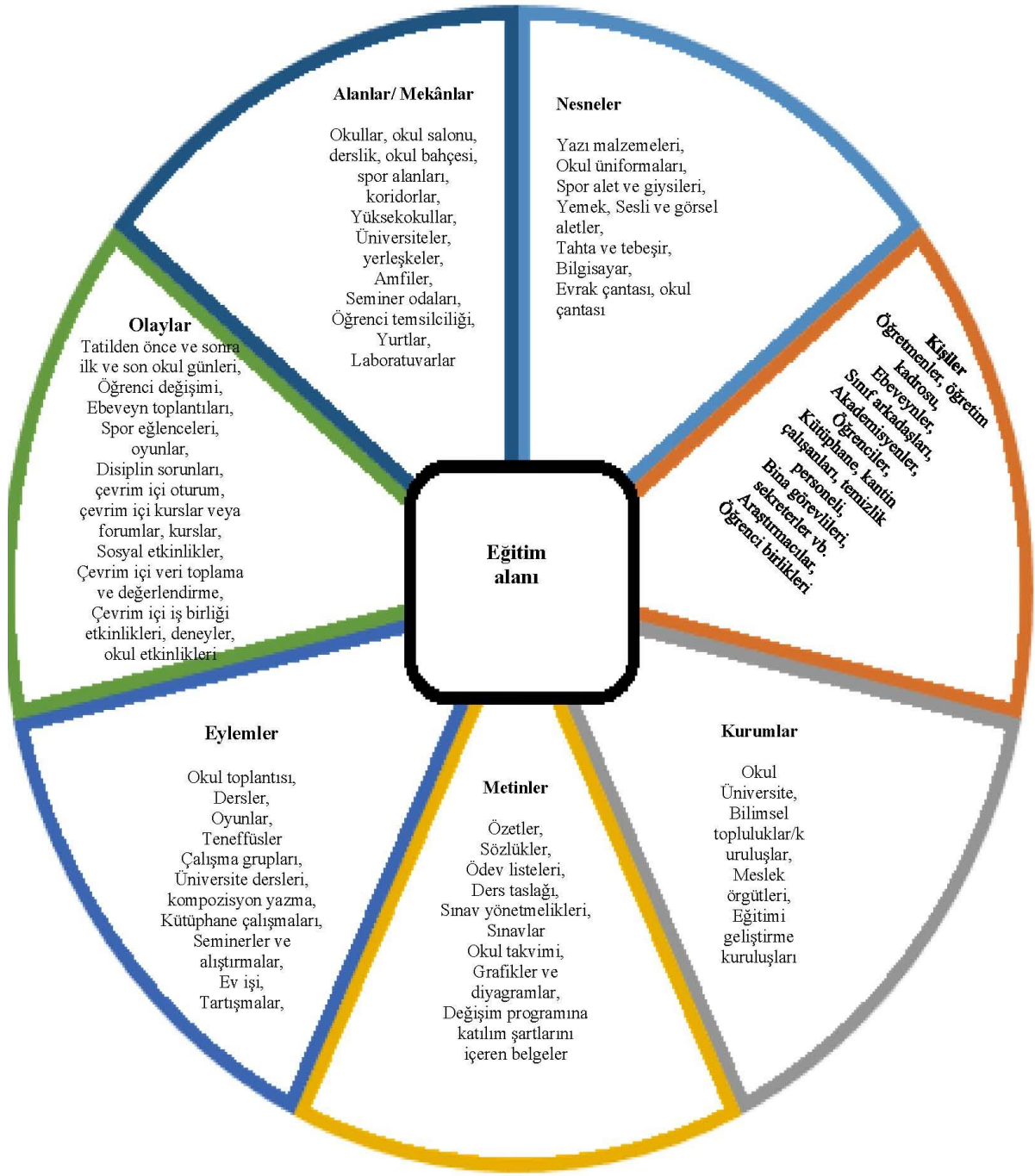
Şekil 3: Kamusal Dil Kullanım Alanları

Şekil 3'te dilin kullanıldığı kamusal alanlar gösterilmiştir. Bu alanlar çalışma alanından sosyal hayatın sürdüğü diğer alanlara uzanmaktadır. Aşağıda Şekil 4'te dilin kullanıldığı mesleki alanlar verilmiştir.

Şekil 4: Mesleki Dil Kullanım Alanları

Şekil 4'e göre mesleki dil kullanım alanları iş yaşamının yoğun olduğu yerlerden elektronik ortama kadar yayılmaktadır. Aşağıda Şekil 5'te ise dilin kullanıldığı eğitsel alanlar verilmiştir.

Şekil 5: Eğitsel Dil Kullanım Alanları

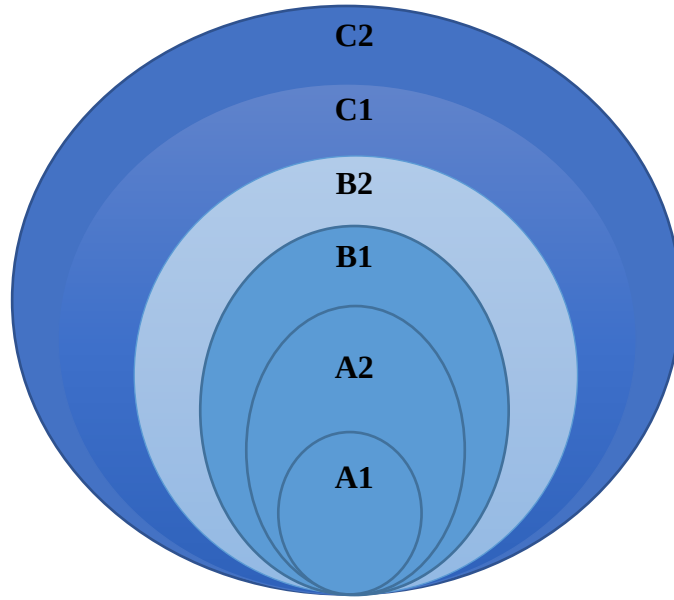
Şekil 5’te dilin kullanıldığı eğitim alanları verilmiştir. Türkçeyi yabancılara öğretmek amacıyla Maarif Vakfının hazırladığı öğretim programı “uluslararası dil öğretimi standartlarına göre planlamaları esas almış, öğrenenlerin Türkçeyi en az B2 düzeyinde kullanma becerisi kazanmış olarak mezun olmalarını hedeflemiştir” (Türkiye Maarif Vakfı, 2020). Aynı zamanda Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı aynı zamanda “yardımseverlik, saygı, dürüstlük, öz denetim, adalet, sabır, dostluk, vatanseverlik, estetik, sorumluluk, sevgi gibi insani değerleri” (TMV, 2020) içermekte olup programla öğrencilerin dil yeterliklerinin geliştirilmesiyle evrensel ve yerel değerlere karşı duyarlı olmaları

hedeflenmektedir. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programının amaçları aşağıda yer almaktadır (TMV, 2020, s. 13):

Program ile öğrencilerin; *“okuma, dinleme/izleme becerilerinin geliştirilmesiyle birlikte Türkçeyi anlama ve anlamlandırma becerilerinin geliştirilmesi, sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma yoluyla Türkçe anlatma becerilerinin geliştirilmesi, Türkçeyi yazma, dinleme, okuma ve konuşma becerilerinin bir arada ve bütüncül bir şekilde, kurallarına uygun, özenli, bilinçli ve doğru kullanmalarının sağlanması”* amaçlanmıştır. Yine programla öğrencilerin *“Türkçeye ait sözsüz iletişim becerilerini kazanmaları ve bunları iletişim süreçlerinde doğru kullanmalarının sağlanması, Türkçe söz varlıklarının zenginleştirilmesi, etkileşim yoluyla kültürel duyarlılık ve kültürlerarası bilinç kazandırılması, Türk dili ve edebiyatının seçkin eserlerini tanımlarının sağlanması, hayat boyu öğrenme becerilerinin geliştirilerek disiplinler arası bir yaklaşımla 21. yüzyıl becerilerini edinmelerinin sağlanması, akademik ve özel amaçlı Türkçe dil yeterliklerinin geliştirilmesi”* (TMV, 2020) amaçlanmıştır.

Türkçeyi yabancı dil olarak doğru bir biçimde öğretmeyi amaçlayan bu programa dair öneriler arasında *“programa uygun ders işleme ve materyal hazırlama sürecinde; evrensel ve insani değerlerle Türkiye Yeterlikler Çerçevesinde belirtilen yetkinlikler ve 21. yüzyıl becerilerini esas alan bir yaklaşımın benimsenmesi”* (TMV, 2020) istenmiştir.

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere dil öğretim seviyeleri dikkate alınarak öğretim programları ve ders içerikleri hazırlanmaktadır. Bu içerikler Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninde (D-AOBM) yer verilen düzeylere uygun olmalıdır. *“D-AOBM hem Avrupa Konseyi hem de Avrupa Birliği’nin bütün üye devletlerinin ve Avrupa’nın dışındaki ülkelerin de kullandıkları bir başvuru kaynağı olup geniş bir etki alanına sahiptir”* (MEB, 2021, s. 31). Bu metin ile farklı ülkelerdeki eğitim kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği yapıp dil niteliklerinin karşılıklı olarak tanınması için sağlam bir temel oluşturulması, iş ve işlemlerin kurallara uygun olarak yürütülmesinde eğitim yöneticilerine yardımcı olunması amaç edinilmiştir. *“Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninde dil öğretiminin seviyelere göre (A 1, A 2, B 1, B 2, C 1, C 2) yapılması istenmiş olup bu seviyeler şekil 1’de gösterilmiştir. Bununla birlikte A1 öncesi seviyede öğrenenin üretken bir kapasitede olmayıp sınırlı bir kelime ve kalıplaşmış ifade birikimine sahip olduğu”* (MEB, 2021) ifade edilmiştir

Şekil 6: D-AOBM Ortak Başvuru Seviyeleri

Yukarıdaki Şekil 6’da gösterilen dil seviyeleri “temel kullanıcı (A1 ve A2), bağımsız kullanıcı (B1 ve B2), ve yetkin kullanıcı (C1 ve C2)” olarak gruplandırılmıştır. Bu seviyeler, A1 öncesi, A1, A2, A2+, B1, B1+, B2, B2+, C1, C2 ve C2 üstü olarak gruplandırılmıştır. Öğretilmesi gereken konular da bu seviyelere göre belirlenmiş olup bunların “*işaretleşme yetkinlikleri, iletişimsel dil yetkinlikleri, çoğul dilli ve çoğul kültürlü yetkinliklerle iletişim odaklı dil etkinlikleri ve stratejileri*” (MEB, 2021) başlıklarıyla verilmesi istenmiştir.

Alımlama etkinlikleri “*(işitsel-görsel kavrama, sözlü kavrama, tv, film ve videoları izleyip değerlendirme, insanlar arasındaki karşılıklı konuşmaları anlama, işitsel ya da işaret dilinde sunulan medya içerikleriyle kayıtları anlama, duyuru ve yönergeleri anlama, okuduklarını kavrayarak yazışmaları okuma, bilgi ve sav için okuma, herhangi bir konuda görüş sunabilmek için okuma, yönergeleri okuma, serbest zamanların doldurulması olarak okuma)*” (MEB, 2021) başlıklarında incelenmektedir.

Ayrıca alımlama stratejileri sözlü üretim, raporlar ve denemeler, kesintisiz monolog: deneyimi betimleme, ipuçlarını belirleyerek çıkarım yapma, kesintisiz monolog: bilgi verme, yazılı üretim, kesintisiz monolog: bir düşünceyi ortaya koyma, kamusal duyurular, izleyicilere hitap etme, genel yazılı üretim, yaratıcı yazma, başlıklarında incelenmektedir.

Üretim stratejileri, resmî tartışma, telafi etme, izleme ve onarma, etkileşim, bilgi alışverişi, planlama, iletişim/haberleşme araçlarını kullanma, karşılıklı konuşma, sözlü etkileşim, resmî olmayan tartışma muhatabı anlama, çevrim içi karşılıklı konuşma ve tartışma, hedef odaklı iş birliği, mal ve hizmet alımı, mesajlar ve formlar, mülakat yapma ve mülakata girme, yazışma, notlar, çevrim içi etkileşim, yazılı etkileşim, hedef odaklı çevrim içi işlemler ve iş birliği başlıklarında incelenmektedir.

Etkileşim stratejileri, “yaratıcı metinler (edebiyat dâhil), yazılı bir metni çevirme, iş birliği yapma, aracılık, söz sırası alma, not alma, genel aracılık, bir metne aracılık etme, açıklama isteme, veri açıklama, belirli bilgileri aktarma, metin işleme, yaratıcı metinleri çözümleme ve eleştirme, kavramsal konuşmayı teşvik etme, hakkındaki kişisel görüşleri belirtme” (MEB, 2021) konularını içermektedir. Ayrıca bu strateji “kavramlara aracılık etme, resmî olmayan durumlarda aracı görevi üstlenme, akranlarla olan iş birliğine dayalı etkileşimi kolaylaştırma, anlamı yapılandırmak için iş birliği yapma, etkileşimi yönetme, hassas durumlarda anlaşmazlıklarda iletişimi kolaylaştırma, çoğul kültürlü bir ortam sağlama iletişime aracılık etme” (MEB, 2021) başlıklarında incelenmektedir.

Aracılık stratejileri “bir metni basitleştirme stratejileri, karmaşık dili uyarlama, yoğun bir metni detaylandırarak açma, metnin anlaşılabilirliğini kolaylaştırma ve bilgiyi parçalara bölme” (MEB, 2021) başlıklarında incelenmektedir.

Alımlama, “gelen bilgiyi alıp işleme süreci olup sözlü ya da görsel verilerin değerlendirilmesi” (MEB, 2021) anlamına gelmektedir. Aracılık, etkileşim sırasında anlamın ortaklaşa yapılandırılması ve dil öğreniminde bireysel ve toplumsal düzlemler arasında sürekli bir hareketin meydana gelmesidir. İşaretleşme, yazma ve konuşma, etkinlikleri üretim olarak nitelendirilmektedir. Etkileşim ise özellikle konuşma ve diğer dilsel süreçlerde iş birliğiyle iletişimin devam ettirilmesidir.

Diller için ortak öneriler başvuru metnine göre dil öğretiminin yapılması dil kullanım yetkinliğinin belgelenmesini ve ölçülmesini sağlamaktadır. Bundan dolayıdır ki Türkçe yabancı dil olarak öğretilirken dikkate alınan bu metinde belirtilen iş ve işlemler ifade edilen sürece göre yürütülmektedir. Türkçe ilgili öğretim programına göre Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) personeli olan öğretmenler tarafından ana dil olarak yurt içinde, Türkçe ve Türk Kültürü Ders Öğretim Programına (MEB, 2018) göre de yurt dışında Türk soylulara öğretilmektedir. Bunun yanında Türkçe, Türkiye’de de yurtdışında da yabancı dil olarak birçok kurum ve kuruluşla çeşitli sivil toplum örgütlerince öğretilmektedir. Bunlardan Yunus Emre Enstitüsü, yurtdışında Türkçe öğrenim merkezleri açarak Türkçe öğretimine katkıda bulunmaktadır. Türkiye’deki üniversitelerin birçoğunda bulunan Türkçe öğretim merkezlerinde (TÖMER) de yabancılar için Türkçe öğretim programları sunulmaktadır. Ayrıca birçok özel dil okulu veya kurs merkezi, yabancılar Türkçe öğretim imkânı sunmaktadır. Son yıllarda çeşitli çevrim içi ortamlarda da Türkçe öğrenmek isteyenlere kurs ve materyaller sunulmaktadır.

1.1. TEKNOLOJİNİN EĞİTİMDE KULLANILMASI

Geçmişten günümüze eğitimde farklı yöntem teknik, araç ve ortamlar kullanılmıştır. Tepegöz, slayt makinesi ve ilk bilgisayarların eğitimde kullanımı bu değişim ve dönüşüm

sürecinde yerini günümüzde tablet bilgisayarlar, akıllı telefonlar ve mobil uygulamalara bırakmıştır. Eğitimde teknolojinin kullanımı donanımsal teknoloji (Kurudayıoğlu ve Mutlu, 2022) ile yazılımsal yani mobil teknoloji terimlerini ifade etmektedir. Gelişen teknolojiyle birlikte mobil uygulamalar eğitim süreçlerinde ve günlük hayatta kullanılmaya başlanmıştır. Derslerde teknolojinin kullanılması çeşitli duyuları aynı anda etkilediği için öğrencilerin dersleri dikkatle izleyerek takip etmelerini (Karakoç Öztürk, 2016) sağlamaktadır. Mobil uygulamaların eğitimde kullanılmasıyla ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Mobil akademi adlı uygulamanın öğrencilerin mobil öğrenmeye karşı tutumlarını olumlu etkilediği, öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı (Yokuş, 2016), artırılmış gerçeklikle desteklenmiş mobil uygulamanın dersin öğretimi ve öğrencilerin akademik başarılarını olumlu etkilediği (Coşkun, 2018), ters-yüz öğrenme ortamında mobil uygulama ile sunulan derslerin öğrencilerin ilgili dersteki akademik başarı ve notlarını artırdığı (Bolatl, 2018) ortaya konulmuştur. Çallı (2019) tarafından yapılan bir araştırmada elektrik devre elemanları ünitesinde kullanılan Plickers adlı mobil uygulamanın öğrencilerin dersteki akademik başarılarına olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gücüyeter ve İskender tarafından yapılan bir araştırmada WhatsApp adlı uygulama aracılığıyla iş birlikli öğrenme ortamında öğrencilerin yazma becerilerinin olumlu olarak etkilendiği bulunmuştur.

2010-2016 yılları arasında hazırlanan yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili 191 makalenin büyük çoğunluğunun nitel desende hazırlandığı örneklem, veri toplama araçlarıyla veri analiz tekniklerinin de bu bağlamda tercih edildiği (Biçer, 2017) sonucuna ulaşılmıştır.

Baki'nin (2019a) yaptığı bir çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki araştırmaların son yıllarda ciddi bir şekilde arttığı ve çoğunluğunun yüksek lisans seviyesinde olduğu, amaçlı örneklem yönteminin çoğunlukla tercih edildiği ve karma yöntemin ise sınırlı sayıda olduğu belirlenmiştir.

Birinci'nin (2020) yaptığı bir çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda hazırlanan web siteleri, bloglar (ağ günlüğü), bilgisayar programları ile mobil uygulamalar hakkında bilgi verilmiştir.

Geçgel ve Peker (2020) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenler teknolojik ders materyallerinin öğrencilerin ders motivasyonlarını artırdığını ve bu tip uygulamaların aynı anda birkaç duyu organını uyardığını ve öğrencilerin dil öğrenme becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir.

Tenekeci' nin (2020) yaptığı bir çalışmada öğretmenlerin EBA, Okulistik ve Morpa Kampüs haricindeki uygulamaları tanımadıkları tespit edilmiştir.

Davudova (2020) tarafından yapılan bir araştırmada Memrise adlı mobil uygulamanın akademik becerileri geliştirmede, Duolingo adlı mobil uygulamanın ise öğrencilerin derse yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağladığı tespit edilmiştir.

Genç Ersoy ve Ersoy'un (2021) yaptıkları bir çalışmada teknoloji destekli Türkçe öğretimi çalışmalarının dijital oyun, sosyal medya araçları, dijital öyküleme, animasyon, çizgi film, sinema filmi, diziler, dijital okuma ve yazma araçlarıyla EBA içerikleri, webe dayalı uzaktan eğitim uygulamalarının yanında içinde artırılmış gerçeklik barındıran uygulamalar ve eğitsel yazılımlar gibi teknolojilerin bu kapsamda incelendiği ortaya konulmuştur.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmekle görevli olan öğretmenlerin çoklu ortam materyallerinin Türkçeyi öğrenme üzerindeki etkisini bilmelerinin gerektiği ve öğretmenlerin de derslerinde çoklu ortam materyallerine yer verip öğrencilerini güdülemeleri gerektiği (İnal ve Çakır, 2021) unutulmamalıdır.

Yine başka bir araştırmada da öğrencilerin LearningApps adlı uygulamayı beğendikleri ve hem pekiştirme çalışmaları hem de tekrar etme ile bireysel değerlendirme için bu uygulamanın kullanılabileceği (Karadağ ve Garip, 2021) belirtilmiştir.

Kurt ve Göçer (2021) tarafından yapılan bir araştırmada da Türkçe dersinde temel dil becerilerinin öğretiminde podcastin (kayıtlı ses) kullanılabileceği belirtilmiştir.

Mobil dil öğretim uygulamalarının yazma becerisi hariç diğer temel dil becerilerinin gelişimini olumlu olarak etkilediği (Çetindağ ve Arslan, 2021) ifade edilmiştir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten bir çalışmada iş birliği tekniği ve Canva adlı uygulamanın kullanılmasının öğrencilerin Türkçe iletişim ve dil becerilerini geliştirdiği, öğrenme motivasyonlarını artırdığı (Temizyürek ve Öncül) sonucuna ulaşılmıştır.

Öztürk (2022) tarafından yapılan bir araştırmada bilgisayar ve mobil uygulama destekli etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı tespit edilmiştir. Çelik (2022) tarafından yapılan bir araştırmada öğrencilere Duolingo mobil uygulaması ile yapılan öğretimin öğrencilerin İngilizce öğretiminde teknolojiyi mobil uygulama aracılığıyla kullanmalarına yönelik yeterlilik ve inanç düzeylerini olumlu olarak etkilediği tespit edilmiştir. Uygun (2022) tarafından yapılan bir araştırmada İngilizce öğretiminde eğitsel mobil uygulama kullanımının İngilizce ders başarısını olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Web 2.0 araçlarından Padlet'in Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir araç olarak kullanılması öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmiş, onları yazmaya teşvik etmiştir (Aydoğdu, 2023).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik olarak hazırlanan çeşitli akıllı telefon uygulamaları (iOS ve Android), web portalı, YouTube kanalıyla sosyal medya içeriği (Aytan ve Ayhan, 2018) bulunmaktadır. Uygulama marketlerinde dil bilgisi öğretimi konusunda

hazırlanan mobil uygulamaların ise konuların özeti (Tenekeci, 2020) şeklinde olması ve Türkçe öğretimiyle ilgili olarak hazırlanan mobil uygulamaların da doğrudan Türkçe dersiyle ilgili olmaması (Benzer, 2021) bu konuda nitelikli mobil uygulamalar geliştirmenin gerekliliğini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Teknoloji açısından ders ortamları incelendiğinde akıllı telefonlardaki uygulamalar, farklı içeriklerdeki vidyolarla görsel veya işitsel olarak öğrenciler için cazip ve etkili faaliyetleri (Gün ve Memiş, 2019) barındırmaktadır. Türkçe yabancı dil olarak öğretilirken dijital materyallerin öğretim yöntemi değil öğretim aracı olduğu akıllardan çıkarılmamalıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi yapılırken teknolojik araçların kullanımı öğrenenlerin derslere karşı olan ilgilerini olumlu olarak etkilemekte olup öğrencilerin dil öğrenme süreçlerini geliştirmelerine ve öğretmenlerin de öğretim metodolojilerini yenilemelerine (Özçakmak, 2023) yardımcı olmaktadır. *“Dil öğrenimi sürecinde kullanılan materyaller ne kadar çok duyuya hitap ederse öğretimin etkililiği ve kalıcılığı artacak, öğrencilerin de sürece aktif bir şekilde katılmalarını”* (Eroğlu, 2023) sağlayacaktır.

Sallabaş ve Polat'ın yaptıkları bir çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknolojinin kullanılması konusunda çoğunlukla yüksek lisans çalışmasının yapıldığı, *“bu çalışmaların 2019-2020 yıllarında arttığı, araştırmalarda karma yöntem ve deneysel desenin tercih edildiği”* (Sallabaş ve Polat, 2023) vurgulanmıştır. Ayrıca B1 ve B2 dil seviyeleriyle dinleme becerisi alanında yapılan çalışmaların web tabanlı olmadığı, dizi ve filmlerin öğretimde kullanımıyla ilgili araştırmaların diğer teknolojik aygıt ve ortamlara göre daha çok kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okur ve Nacakçıoğlu (2023) tarafından yapılan bir araştırmada *“yeni nesil dijital sistemlerin ses ve video kaydı, zenginleştirilmiş metin ve animasyon gibi öğretim unsurlarıyla uyumlu çalıştığı ve bunlarda oyunlaştırma unsurlarının dikkate alındığı”* belirtilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimine ilişkin sanal mağazalarda çeşitli uygulamalar bulunmakta (Yurtseven Yılmaz, 2023) ancak değerlerin yabancılara öğretimiyle ilgili herhangi bir uygulama bulunmamaktadır.

1.2. DEĞERLER VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Değer, üstün nitelik, kıymet olarak ait olduğu toplumun ayakta kalmasına katkıda bulunur. Her toplumu ayakta tutan değerler diğer toplumlardan farklı olsa da bazı ortak değerler evrensel değerler olarak belirlenmiştir. Bu değerler çeşitli bilim insanlarınca farklı özelliklerden incelenerek sınıflandırılmıştır.

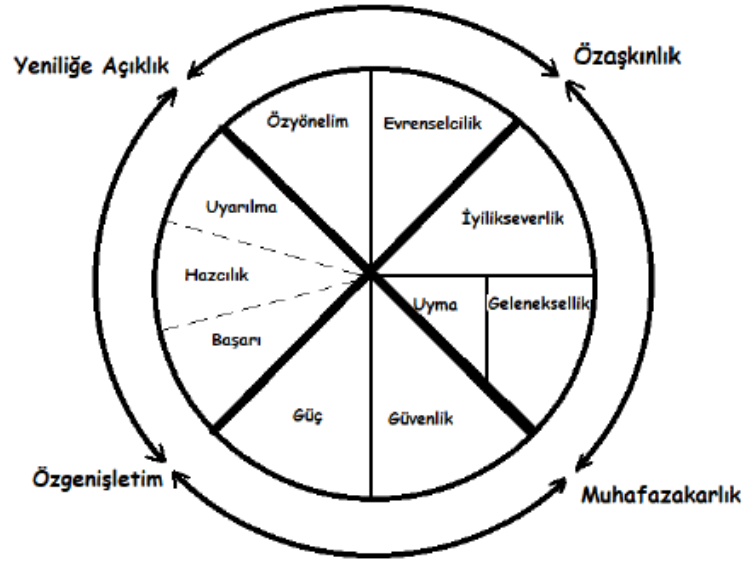
Spranger değerleri “bilimsel, sosyal, estetik, ekonomik, politik ve dini değerler” (Spranger, 1928) olarak gruplandırmış, Rokeach ise amaç ve araç değerler (Rokeach, 1973) olarak değerleri incelemiş olup bu değerler aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 7: Rokeach'ın (1973) Sınıflandırdığı Değerler

Şekil 7'de verilen değer sıralaması dikkate incelendiğinde amaç değerlerin daha çok toplumsal, araç değerlerin ise bireysel yönlerinin olduğu görülmektedir.

Nelson ise değerleri bireysel değerler, grup ve sosyal değerler olarak (Naylor ve Diem, 1987) gruplandırmıştır. Schwartz (2006) değerleri öz yönelim, uyum ve güvenlik güç, hazcılık, evrenselcilik, gelenek, iyilikseverlik, başlıklarında sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırma aşağıdaki şekilde gösterilmiştir (Bacanlı, 2017).

Şekil 8: Schwartz'ın (2006) 10 GÜDÜSEL DEĞER TİPİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİ GÖSTEREN KURAMSAL MODELİ

Şekil 8'deki model incelendiğinde evrensel değerlerin bu model içerisinde yer aldığı görülebilir. Değerlerin sınıflandırılması değerlerin eğitim öğretim süreçlerinde amaca uygun olarak kullanılmasını sağlamıştır. Değerlerin eğitimi öncelikle aile içinde doğumdan itibaren hatta bebek anne karnında dış seslere tepki verdiği andan itibaren başlamaktadır. Bebek anne karnındayken annenin dinlediği müzik türleri, konuşma biçimi gibi bazı durumlarda bebek de tepki vermekte ve bebek daha doğmadan eğitime başlanmaktadır. Doğumdan sonra yine annenin içinde bulunduğu ortam ile bebeğin ailesi de bebeğe değerlerin verilmesinde büyük önem sahibidir. Bu yüzden her aile ait olduğu toplumun değerlerini ailenin yeni üyesine vermeye çalışır. Bunun yanında ilgili toplum da kendi değerleriyle evrensel değerleri yeni nesillerine eğitim yoluyla aktarır. Eğitim öğretim etkinlikleri içerisinde değerlerin öğretilmesinin önemli bir yeri vardır. Ait olduğu toplumun değerleri ile evrensel değerleri bilen bireyler kendi toplumlarının ve diğer toplumların değerlerine uygun yaşamayı öğrenip yaşamlarını uyum içerisinde devam ettirirler.

Değerin öğretimi, karakter eğitimi yaklaşımı, değer açıklama, ahlaki muhakeme, gözlem yoluyla değer öğretimi, değer analizi, değeri telkin (aşılama) etme (Beldağ, 2012) yaklaşımlarına göre yapılmaktadır. Bu yaklaşımlar değerlerin uygulamaya dönük biçimlerini göstermeleri bakımından önemlidir. Değerler toplumların ayakta kalmaları açısından önem taşıdığı için değerlerin toplumu oluşturan bütün fertlerce bilinmesi gerekmektedir. Bu nedenle toplumlar öğretim programlarında değerlere yer vererek yeni nesillerine değerleri öğretmeye çalışmaktadırlar.

Meydan (2019) tarafından yapılan araştırmada değerler eğitimiyle ilgili olarak yapılan tezlerde deneysel, karma ve kuram geliştirme gibi özgün bilgi üretimine dönük çalışmaların çok az olduğu, alana önemli katkı sağlayacak nitelikli çalışmaların yapılmadığı ifade edilmiştir. Yine aynı araştırmada değerler eğitimi ile ilgili olarak hazırlanan makalelerde de iyi uygulama örnekleri, uygulamaya dönük veya alana doğrudan katkı yaparak konuyla ilgili yöntem ve teknik deneme/geliştirme, eğitim teknolojileri ve değerler eğitimine ilişkin araştırmaların çok az olduğu belirtilmiştir.

Batur ve Akdeniz (2020) tarafından yapılan bir araştırmada incelenen değerler eğitimiyle ilgili tezlerin çoğunlukla bir edebî eserdeki değerlerin belirlenmesi konusunda olduğu tespit edilmiştir.

Uysal ve Özdemir (2023) tarafından yapılan bir araştırmada evrensel değerler ve kavramlara ders kitaplarında istenen düzeyde yer verilmediği belirtilmiştir.

Öğrencilerin evrensel değerleri anlayıp uygulamaları karakter gelişimlerini ve toplumsal sorumluluk bilinçlerini güçlendirir. Değerler, tüm insanların ortak olarak benimseyip kabul ettikleri temel ilkeler olup yabancı dil olarak Türkçeyi öğretenlerin ve bu konuda içerik hazırlayıp sunanların evrensel değerlerin önemi kavramaları ve buna göre eylemde bulunmaları gerekmektedir.

Dincel (2023) tarafından yapılan bir araştırmada Türkçe eğitiminde değerler eğitimi konusunda incelenen makalelerden 95'inin Türkçenin ana dil olarak öğretiminde değerlerle ilgili olduğu, 11'inin de Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde değerlerin kullanılmasıyla ilgili olduğu belirtilmiştir. Araştırma kapsamında değerlendirilen çalışmaların çoğunluğunun kaynakça ve içerik analizi çalışmaları olduğu, değerlerin kazandırılmasına ilişkin uygulamalı saha çalışmalarının yapılması önerilmiştir. Gündüz ve Yerli (2023) tarafından yapılan bir araştırmada incelenen çalışmaların çoğunluğunun ilkokul ve ortaokul düzeyinde gruplandığı, okul öncesi, ortaöğretim ve yükseköğretimde değerler eğitimine ilişkin çalışmaların yapılmasının gerekliliği belirtilmiştir. Alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde de yukarıdaki durumla karşılaşılmaktadır. Bu durum yapılan çalışmaların nitelik değil nicelik için yapıldığını göstermektedir. Oysa değerler eğitimi öğretim programlarına alınmakta ve değerlerin yeni nesillere öğretilmesi amaçlanmaktadır.

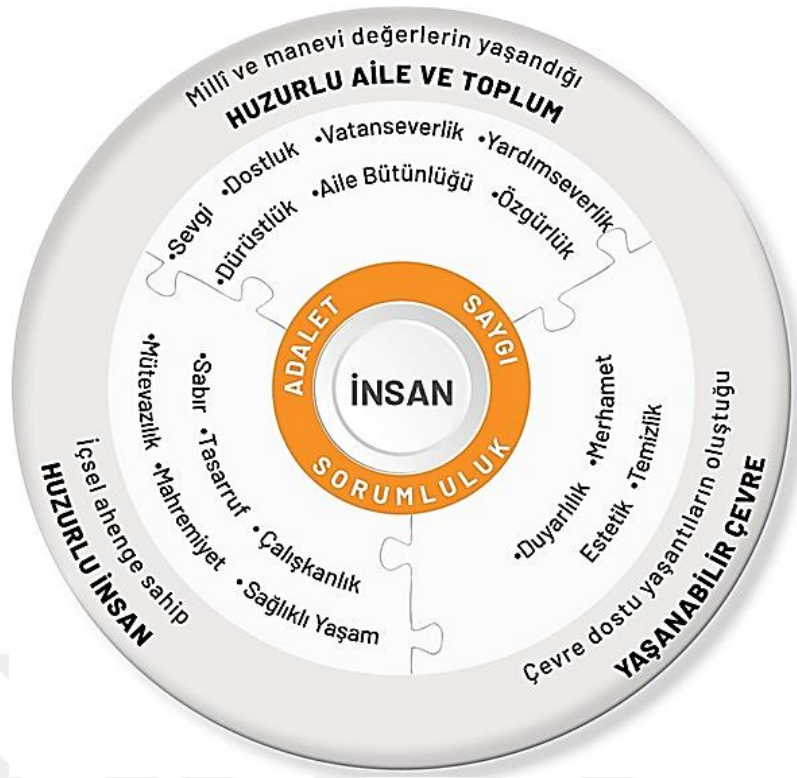
1.2.1. Değerler Eğitiminin Öğretim Programlarındaki Yeri

Değerlerin eğitimi insanlığın varoluşundan beri gelen bir süreç olup ailede ebeveynlerin sosyal hayatta, toplumda âlimlerle bilginlerin, okullarda ise öğretmenlerin sunduğu (Bilici, 2018) önemli bir süreçtir. Melanlioğlu (2008) tarafından yapılan bir araştırmada “*Cumhuriyetin ilanından sonra uygulanan programlarda kültür aktarımı ile ilgili konuların 1981 Programı'na*

kadar ihmal edildiği, Türkçe derslerinde kültür aktarımının sistemli ve planlı bir şekilde yapılması gerektiği” ifade edilmiştir.

İdi Tulumcu ve Tulumcu (2015) tarafından yapılan bir araştırmada *“2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programında siyasi değerlerin evrensel bir boyutta ele alındığı, bütün programlarda dini ve iktisadi değerlere diğer değerlere oranla daha az yer verildiği”* ifade edilmiştir.

Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı değerlerin öğretilmesine büyük önem vermektedir. Bu nedenle öğretim programlarında değerlerin konulara sindirilmesi istenmiştir. Türkçe öğretim programında *“temel değerleri benimseyen bireyler yetiştirmenin eğitim sisteminin asli görevi olduğu”* (MEB, 2019) ve derslerin öğretim programlarında kök değerlere (sabır, vatanseverlik, saygı, adalet, sevgi, öz denetim, yardımseverlik dostluk, dürüstlük, sorumluluk) tanımıyla ifade edilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığının hazırladığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metnine Erdem Değer-Eylem Çerçevesi eklenmiş olup *“yetkin ve erdemli insan yetiştirmek için”* önemli bir yol haritası ortaya konulmuştur. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesinde *“çatı değerler belirlenmiş (saygı, sorumluluk ve adalet) ve sabır, kişisel hayat açısından önemli olan tasarruf, mahremiyet, mütevazılık, sağlıklı yaşam ve çalışkanlık değerleri insan; dostluk, sevgi, vatanseverlik, dürüstlük, özgürlük, yardımseverlik ve aile bütünlüğü değerleri aile ve sosyal çevre; temizlik, duyarlılık, estetik ve merhamet değerlerine ise fiziksel çevre alanlarında”* (MEB, 2024) ele alınmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında *“erdemli insanı yetiştirmek için erdemlerin alt boyutları olan değerler ve eylemler, programlar arası bileşenler”* (MEB, 2024) başlığıyla ele alınmış olup programa kaynaşık bir biçimde işlenmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde erdem-değer-eylem çerçevesi aşağıdaki şekilde verilmiştir:

Şekil 9: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi

Şekil 9'daki erdem-değer-eylem çerçevesi Türkiye'de değerlerin öğretimine devletin verdiği önemin somut bir göstergesi olması bakımından önemlidir.

1.2.2. Türkçe Ders Kitaplarında Değerler ve Değerlerin Aktarımı

Değerlere Türkçe ders kitaplarında çoğunlukla yer verilmektedir. Alanyazın taramasında bu konuda birçok çalışma yapıldığı görülmüştür.

Kaşkaya ve Duran (2017) tarafından yapılan bir araştırmada ders kitaplarındaki değerlerin büyük çoğunluğunun Türkçe öğretim programındaki değerlerle uyumlu olduğu, görülürken sınıf düzeylerinde dağılımda çelişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Kardaş ve Cemal (2017) tarafından yapılan bir araştırmada “*Türkçe öğretiminde değerler eğitimi konusunda 73 bilimsel çalışmanın yapıldığı, bu çalışmaların 40'ını (%54,4) yüksek lisans tezi, 30'unu (%40,8) makale, 3'ünü (%4,08) ise bildiri türünden araştırmaların oluşturduğu*” tespit edilmiştir.

Şakiroğlu (2020) tarafından yapılan bir araştırmada 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinlerde kök değerlere 163 kez değinildiği, Schwartz'ın belirttiği değerlere ise 168 değinildiği tespit edilmiştir.

Baki (2019) tarafından yapılan bir araştırmada ortaokul Türkçe ders kitaplarında değer aktarımının niceliksel olarak yoğunlaştığı ancak sınıf seviyelerine göre ise temalar ve değerlerin tam olarak örtüşmediği, bazı değerlere hiç yer verilmediği ve

değerlerin gerek sınıf gerekse temalara dağılımında bir sistematik yapılanmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Öksüz ve Eken (2019) tarafından yapılan bir araştırmada ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki öyküleyici metinler Türkçe Dersi Öğretim Programındaki kök değerler açısından incelenmiş olup kök değerlerden bu kitaplarda sevgi, yardımseverlik ve vatanseverlik değerinin sık yer verildiği ancak adalet, dürüstlük ve saygı değerine çok az yer verildiği tespit edilmiştir.

Küçüköğlu, Albayrak ve Serin (2020) tarafından yapılan bir araştırmada “*Türkçe Dersi Öğretim Programı; genel amaçlar, kazanımlar, içerik ve değerlendirme kategorilerinde; ders ve çalışma kitapları ise tema ve alt temalar, hazırlık çalışmaları, dinleme ve okuma metinleri, görseller ve etkinlikler incelenmiş olup değerler eğitiminin Türkçe öğretim programında önemli ölçüde dikkate alındığı ve birçok yolla değer aktarımı sağlandığı*” ifade edilmiştir.

Taracık ve Kalenderoğlu (2022) tarafından yapılan bir araştırmada ortaokul Türkçe ders kitaplarının öyküleyici metinleri ve etkinlikleri incelenmiş kitaplarda en sık yardımseverlik ve sevgi, en az adalet ve sabır değerlerine yer verildiği, vatanseverlik, adalet, dürüstlük, öz denetim, sorumluluk, dostluk değerlerine öyküleyici metinlerinde hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

Kılıç (2023) tarafından yapılan bir araştırmada Yedi İklim, Yeni İstanbul ve Gazi TÖMER yayınlarına ait kitaplar incelenmiş, kitaplarda yer verilen kök değerlerin farklılık gösterdiği tespit edilmiş, yapılacak planlamalarda değerler eğitimiyle ilgili bir programın hazırlanıp az yer verilen kök değerlerin yeni hazırlanacak kitaplarda gerektiği kadar yer bulması önerilmiştir.

Aslan ve Gökçen (2024) tarafından yapılan bir araştırmada Türkçe eğitim programlarındaki değerler incelenmiş, bazı değerlere ilkokul kademesinde hiç yer verilmediği, on kök değer sayısının yetersiz kaldığı, bilimsel değerlere çok az yer verildiği, çoğunlukla ise geleneksel değerlere yer verildiği tespit edilmiştir.

1.2.3. Değerler Eğitiminin Dil Öğretimindeki Yeri ve Önemi

Dil öğretim sürecinde kültür de öğretilmektedir. Değerler ise kültürün bir parçası olduğu için dil öğretiminde değerlerin öğretilmesine yer verilmesi önem taşımaktadır. Öğrendiği dilin konuşulduğu coğrafyada yaşayan yabancı bir kişinin o toplumda ayıplanmadan veya dışlanmadan yaşantısına devam etmesi ancak içinde yaşadığı toplumun değer yargılarını tanıyıp onlara uyum göstermesi (Erdem ve Bahşi, 2022) gerekmektedir. Bu nedenle değerlerin dili öğrenenlere uygun yöntem ve tekniklerle öğretilmesi gerekmektedir. Yabancı bir dili öğrenen birey ait olduğu kültür ile sonradan içine girdiği kültür arasında bir bağ kurmakta (Tanrıku

ve Koyuncu, 2020, s. 225), benzer ve farklı yönlerini karşılaştırmaktadır. Bununla birlikte de hem kültür hem de kültürün bir bölümü olan dili tanımaya ve öğrenmeye başlayacaktır. Dil öğretimi bir toplumun kültürünün sonraki nesillere ve başka milletlere aktarılmasına (Demir ve Açık, 2011, s. 53) dayanmaktadır. Dil ve kültür öğretimi; etkileşimli, durumlu, karşılaştırmalı ve yorumlayıcı öğrenmeyi içine alan (İşcan, 2017, s. 443) önemli bir süreçtir. Öğrenciler dil öğrenirken kültür de öğrenmektedirler (Erdal vd., 2018, s. 14) Dolayısıyla dil öğretim sürecinde kültür de öğretilmektedir. Kültürün bir ögesi olan değerlere de bu süreçte yer verilmektedir.

1.3. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DEĞERLER

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanmış ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnini temel olarak almıştır. Bu metinde yabancı dil öğrenen bireylerin hedef dili iletişim kurarken hangi boyutta kullanmaları gerektiğiyle *“yaşamları boyunca ve öğrenim sürecinin basamaklarında elde ettikleri kazanımların ölçülmesi için gerekli olan düzey ve yeterlikleri tanımlayarak dil öğretiminin sınır ve standartlarıyla imkânlarını belirleyen bir başvuru metni”* (TMV, 2020) olarak ifade edilmiştir.

Batdı (2021) tarafından yapılan bir araştırmada *“teknoloji destekli uygulamaların yabancılara dil öğretimi üzerinde çeşitli açılardan olumlu etkisinin olduğu”* tespit edilmiştir.

Alanda ulaşılan çalışmaların çoğunlukla yabancılara Türkçe öğretim materyallerindeki değerlerin bulunma durumuyla ilgili olduğu görülmüştür.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında *“kültür aktarımı konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının tamamının yüksek lisans tezi olarak”* (Özgen ve Maden, 2024) sunulduğu tespit edilmiştir.

Türkiye'de yaşayan Suriyeli öğrenciler için hazırlanan ve *“toplam 10 kitapçıktan oluşan "Aslı Hikâye serisi "nin hikâye metinleri ve görsellerinin sadece dil öğretimi değil aynı zamanda kültürel etkileşim ve değerler eğitimi açısından yeterli olduğu”* (Toğrul ve Haykır, 2024) ifade edilmiştir.

Uludağ Türkçe Öğretim Setinin A2 kitabındaki metinlerin *“coğrafya ve mekânlar, kültürel unsurlardan günlük yaşam, sosyal yaşam ve konularında oldukça fazla aktarımın olduğu”* (Aksel ve Yıldız, 2024) belirtilmiştir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi dil bilgisi kurallarıyla günlük konuşmaların dille aktarımı olamaz, eğer bu şekilde bir aktarım olursa papağan gibi kelime veya cümle ezberlemenin ilerisine geçilemez (Tuzcu, 2021).

Bektaş Artuç (2024) tarafından yapılan bir çalışmada değerlerle ilgili kavramlar ve şiirlerden Türk dilinin yabancılara öğretilmesinde yararlanılabileceği ifade edilmiştir.

Dolayısıyla Türkçenin yabancılara öğretilmesinde değerlerin önemli bir yeri vardır. Bu nedenle değerlerin Türkçe öğrenen yabancılara öğretilmesi aynı zamanda Türkçenin öğretilmesine katkıda bulunmaktadır.

Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrenciler için hazırlanan Yeni Hitit Türkçe öğretim kitaplarından B-1 ders kitabında diğer ders kitaplarından (B2-C1) daha çok değer bulunduğu, C-1 ders kitabının ise B-1 ders kitabına göre değer aktarımız bakımından yetersiz olduğu (Amanvermez, 2018, s. 146) tespit edilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü'nün Türkçe Öğreniyorum setindeki A2.2 ders kitabında diğer kitaplardan fazla değer aktarımına (Erçelik ve Yeşilyurt, 2020. s. 150); Yedi İklim Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinde ise “*en fazla sayıda değer B1 düzeyinde, en az sayıda değer ise A1 düzeyindeki kitapta bulunduğu, en çok sevgi değerine en az ise vatanseverlik değerine*” (Aydın, 2021, s. 185) yer verilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretmek için hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ve Gazi Üniversitesi TÖMER ders kitaplarında “*en fazla sorumluluk ve saygı değerlerine; en az ise vatanseverlik ve adalet değerine*” (Erdem ve Bahşı, 2022, s. 10) yer verildiği, “*Yedi İklim Yabancılar İçin Türkçe A1-A2, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe A1-A2, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1-A2, Gazi Yabancılar İçin Türkçe A1-A2, Türkçeye Yolculuk Yabancılar İçin Türkçe A1- A2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum Yabancılar İçin Türkçe A1-A2 ders kitaplarında en fazla yardımseverlik ve sevgi değerlerine*” (Erdinç, 2022) yer verilmiştir.

Türkçe öğretiminin kültürle desteklenmesinin öğrenenlere katkılarının bulunması (Gülden, 2023, s. 548), Türkçenin öğretiminde değerlere ver verilerek Türk kültürünün de öğretimini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca değerler öğrencilere “*insan haklarına saygı duymayı, adaletli olmayı, diğerlerine karşı hoşgörölü olmayı ve empati kurmayı öğretip karakter gelişimlerine katkıda bulunarak toplumun güvenliğini kazanmalarını*” (Uysal ve Özdemir, 2023, s. 315) sağlar. İşte bu nedenle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde değerlerin öğretilmesine yer verilmelidir.

Türkçeyi öğrenen yabancı öğrenciler değerleri öğrendikleri zaman Türk kültürünü daha yakından tanımış olacaklar, buna bağlı olarak öğrendikleri kelimelerin zihinlerinde kültür kodlarıyla birlikte kaydolmasını sağlayacaklardır. Bunu başardıklarında ise Türk gibi düşünebilecekler, olay ve durumlar karşısında Türk milletine has olan tavırları takınabileceklerdir. İletişim kurarken daha rahat olacaklar ve yaptıkları iş ya da mesleklerde de daha başarılı olacaklardır. Ayrıca Türk kültürünü ve Türk milletinin değerlerini öğrenen yabancı öğrencilerin Türk milletine karşı olan yaklaşımları bundan olumlu olarak etkilenecektir. Bunlara ek olarak Türk milletinin değerlerini bilen kişiler eğer bu değerleri yaşamlarında benimsemeyi de başarabilirlerse daha mutlu yaşayabileceklerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümü araştırmada kullanılan yöntem hakkındadır. Yöntem, “*araştırmada problemi çözmek için izlenen yol*” (Karasar, 2011, s. 33) olup her araştırmada araştırmanın doğasına uygun bir yol izlenmektedir. Bu araştırmada karma yöntem tercih edilmiş olup araştırma probleminin ayrıntılı bir şekilde incelenmesine dayanmaktadır. Bu “*yöntemde nicel ve nitel veriler bir arada toplanmakta*” (Creswell, 2021) olup buna göre değerlendirmede bulunmaktadır. Bu araştırmada öncelikle “*bilimsel yöntemler içinde en kesin sonuçların elde edildiği*” (Büyüköztürk vd., 2019, s. 18) deneysel araştırma yaklaşımları kullanılmıştır. Deneysel araştırmada belirlenen ya da uygulanan bir durumun, sonucu veya bağımlı değişkeni etkileyip etkilemesinin tespiti en temel amaç (Hocaoğlu ve Akkaş Baysal, 2019, s. 86) olup araştırma bu doğrultuda yapılmaktadır. Deneysel araştırmanın devamında ise öğrencilere değerler ve mobil uygulamaya ilişkin görüşme soruları yöneltilmiştir.

2.1. ARAŞTIRMA DESENİ

Model veya desen “*araştırmanın amacına uygun olarak ekonomik bir süreçle verilerin toplanıp ve analiz edilmesi için gerekli koşulların düzenlenmesidir*” (Karasar, 2011). İyi bir araştırma deseni “*araştırmacıyı daha iyisine daha az çabayla ulaştıran*” (Hocaoğlu ve Akkaş Baysal, 2019) desendir. Karma yöntemin tercih edildiği bu araştırmanın nicel boyutunda deneysel desenlerden kontrol gruplu ön ve son test desen kullanılmıştır. Bu araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen deney grubuyla kontrol grubuna da ön-test uygulanmış olup deney grubunda bulunan ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere işlem yapılmış ve kontrol grubuna ise deneysel işlem yapılmamış, ardından son test uygulanmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise son testten sonra da öğrencilerin mobil uygulamaya yönelik görüşleri alınmıştır.

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM VE ÇALIŞMA GRUBU

Evren, araştırma sonuçlarının genellenebileceği grup (Şahin ve Karakuş, 2019, s. 180) örneklem ise araştırmada uygulama ve gözlem yapılacak bireylerden oluşan topluluk olarak tanımlanmaktadır.

Bu araştırmanın evreni Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerdir. Örneklemi ise bir devlet üniversitesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmekte olan öğrenciler oluşturmuşlardır. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrenciler

Gruplar	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
Deney Grubu	5	19	24
Kontrol Grubu	4	20	24
Toplam	9	39	48

Tablo 1'e göre araştırmaya deney grubunda ve kontrol grubunda 24'er öğrenci gönüllü olarak katılmıştır.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada araştırmacının teknik destekle hazırladığı mobil uygulama ile alanında uzman olan kişilerin görüşleri alınarak hazırlanıp ön test ve son test amacıyla uygulanan başarı testi veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

2.3.1. Görüşme Formu

Uzman görüşü alınarak hazırlanan, kişisel bilgiler ve görüşme sorularından oluşan görüşme formuyla mobil uygulamaya ilişkin olarak aşağıdaki sorulara cevap aramıştır:

- 1- Değerlerin önemi hakkında neler düşünüyorsunuz?
 - 2- Kök değerlerin öğretilmesine ilişkin olarak hazırlanan mobil uygulamayı görseller, içerik vb. açılara göre olumlu ve olumsuz yönlerden değerlendirebilir misiniz?
- Öğrencilerden alınan görüşlere göre uygulamada bazı güncellemeler yapılmış, içerik görsellerle zenginleştirilmiştir.

2.3.2. Mobil Uygulama

Mobiroller uygulama merkezinde uygulamanın barındırılması için belli bir bedel ilgili şirkete ödenmiştir. Mobil uygulama hazırlanırken ilgili şirketten dosyaların barındırılması ve uygulama pencerelerine uygun kodların yerleştirilmesi için bir şablon satın alınmıştır. Ardından araştırmacı tarafından bu şablon kullanılarak video, görsel ve kodlar tasarlanıp hazırlanan uygulamanın menü, başlık ve ekranlarına yerleştirilmiştir. Uygulamanın indirilme ve kullanma bağlantılarına ekler bölümünde yer verilmiştir. Uygulama içerisine değerlerle ilgili olarak hazırlanan video ve etkinlikler yerleştirilmiştir. Ayrıca hazırlanan uygulamaya web sayfası da yine araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

2.3.3. Başarı Testi

Araştırmada kullanılan ölçme aracı uzman görüşü alınarak geliştirilen başarı testidir. Başarı testindeki maddeler için öncelikle Yabancılarla Türkçe Öğretim Programındaki değerler ve kök değerler incelenmiş, kök değerlerin deneysel işlem aşamasında kullanımının dört haftalık sürede uygulanacağı hesaba katılarak başarı testinde kök değerlerle ilgili soru dağılımlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 2: Kök Değer/Soru Dağılımı Tablosu

Kök Değerler	DEĞERLERLE									
	HEDEFLenen									
	KAZANIMLAR									
	adalet	dostluk	dürüstlük	sabır	sevgi	saygı	sorumluluk	öz denetim	yardımseverlik	vatanseverlik
Türkçe öğrenenlerin evrensel ve yerel değerlere duyarlılık kazanmaları sağlanmalıdır.	1		1			1	1		1	
Yerel kültürlerin ve değerlerin de öğretim materyallerinde kendine yer bulması sağlanmalıdır.					1					1
Türk kültürüyle diğer kültürlerle ait değerler ve özelliklerin kullanımına özen gösterilmelidir.		1				1	1	1	1	
Şiir, hikâye, öykü ve masalla kültürel değerler kazandırılmalıdır.	1	1	1	2	1					2
TOPLAM	2	2	2	2	2	2	2	1	2	3
Soruların Oranları %	10	10	10	10	10	10	10	5	10	15

Tablo 2’de başarı testindeki değerlerle hedeflenen kazanımlara ilişkin soru dağılımlarıyla ve yüzdeleri verilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 soru ve %15’lik dilimle vatanseverlik değerinin ön planda olduğu, yardımseverlik, adalet, saygı, dürüstlük, sevgi, dostluk, sorumluluk, sabır değerlerinin 2’şer soru ve %10’luk dilimde oldukları, öz denetim değerinin ise 1 soru ile %5’lik dilimde olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Başarı Testinin Madde Güçlük ve Ayırt Edicilik Analizleri

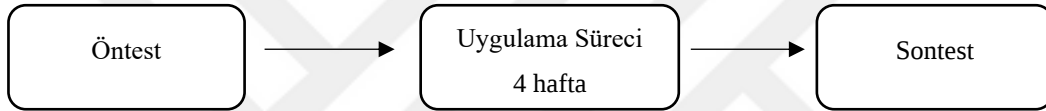
Madde No	p (Madde Güçlüğü)	R _{jx} (Ayırt edicilik indeksi)
1	0,6	0,08
2	0,55	0,04
3	0,5	0,00
4	0,45	-0,04
5	0,55	0,04
6	0,55	0,04
7	0,6	0,08
8	0,5	0,00
9	0,55	0,04
10	0,5	0,00
11	0,55	0,04
12	0,6	0,08
13	0,6	0,08
14	0,55	0,04
15	0,5	0,00
16	0,55	0,04
17	0,45	-0,04
18	0,55	0,04
19	0,5	0,00
20	0,6	0,08

Tablo 3'te uygulanan testteki maddelerin güçlük ve ayırt edicilik düzeyleri gösterilmiştir. Başarı testinin maddelerinin geçerlik ve güvenilirliği hesaplanmış ve orta güçlükte, ayırt edici düzeyde oldukları tespit edilmiştir. Testin ortalama güçlüğü 0,54; ortalama ayırt ediciliği ise 0,64 olarak bulunmuş olup bu sonuçlara göre başarı testi ortalama güçlükte, ayırt edici bir testtir. Araştırmada kullanılan başarı testinin güvenilirlik kat sayısı ise (α) 0,91 olarak bulunduğu için testin güvenilir olduğu ifade edilmektedir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmekte olan deney ve kontrol grubundaki yabancı öğrencilerinin kök değerlere ilişkin bilgilerini ölçmeyi amaçlayan başarı testinde, öncelikle madde havuzu oluşturulup dört uzmanın görüşü alınmıştır (İlgili forma ekler bölümünde yer verilmiştir.). Alan uzmanlarının görüşlerine göre bazı sorular düzeltilmiş ve teste son hali verilmiştir. Alınan uzman görüşlerinden sonra her madde için kapsam geçerlik oranı bulunmuştur. Maddelerin ,05

anlamlılık düzeyinde belirlenen eşik değeri 0,692 olarak bulunmuştur. Testteki maddelerin hepsinin bu eşik değerin üstünde olduğu görülmüştür.

2.4. UYGULAMA SÜRECİ

Bu araştırmanın başlangıcında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere değerlere ilişkin başarı testi ön test verilerini elde etmek için uygulanmış olup devamında geliştirilen mobil uygulama deney grubundaki öğrencilerle derste kablosuz internet paylaşımı yapılarak öğrencilerin uygulamayı indirip kullanmaları istenmiştir. Öncelikle uygulama tanıtılmış ardından öğrenciler uygulamayı kullanmışlardır. Kök değerlerin öğretimiyle sınırlı tutulan dört haftalık uygulama sürecin bitiminde başarı testi Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere son test olarak da uygulanmıştır. Uygulama süreci Türkçe öğrenen öğrencilerin normal müfredattaki derslerini engellememesi amacıyla dört hafta olarak planlanmıştır. Süreç aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 10: Uygulama Süreci

Şekil 10’da gösterilen uygulama süreci sorunsuz olarak tamamlanmıştır.

2.5. ARAŞTIRMACININ ROLÜ

Araştırma sürecinde araştırmacının gruplara herhangi bir müdahalesi olmamış, araştırma farklı bir öğretim elemanı tarafından ilgili gruplara uygulanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR

3.1. NİCEL BULGULAR

Mobil uygulamanın Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerleri kavramalarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada elde edilen bulgular araştırmanın alt problemlerine göre aşağıda verilmiştir.

3.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Türkçe öğrenen ve araştırmaya katılan deney grubuyla ve kontrol grubundaki öğrencilerin arasında ön bilgiler yönünden istatistikî açıdan anlamlı bir farkın olup olmadığının ortaya konulması amacıyla öğrencilere uygulanan başarı testine ait puanların aritmetik ortalamaları arasında bulunan farklar bağımsız örneklem için uygulanan t-testi ile aracılığıyla karşılaştırılmış ve bu sonuçlar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 4: Deney Grubunda Bulunan ve Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Başarı Testi Ön-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama (X)	S.sapma	sd	t	p
Deney Grubu	24	44,78	16,712	46	,106	,916

Tablo 4'e göre deney grubunda bulunan, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere ait ön test puan ortalaması $X_{deney} = 44,78$ olarak bulunmuştur.

Tablo 5: Kontrol Grubunda Bulunan ve Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Başarı Testi Ön-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama (X)	S.sapma	sd	t	p
Kontrol Grubu	24	44,38	9,703	46	,106	,916

Tablo 5'e göre kontrol grubunda bulunan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere ait puan ortalaması $X_{kontrol} = 44,38$ olarak bulunmuştur.

Buna göre deney ve kontrol gruplarında bulunan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin ön test başarı puanları arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > ,05$).

3.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Deney grubuyla kontrol grubunda bulunan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin başarı testi son test puanlarına ait bağımsız örneklem için t testi sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 6: Deney Grubunda Bulunan Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Başarı Testi Son-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama (X)	S.sapma	sd	t	p
Deney Grubu	24	72,08	12,931	46	8,119	,000

Tablo 6'ya göre deney grubunda bulunan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin son test puan ortalaması $X_{deney} = 72,08$ olarak bulunmuştur.

Tablo 7: Kontrol Grubunda Bulunan Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Başarı Testi Son-Test Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem İçin T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	Ortalama (X)	S.sapma	sd	t	p
Kontrol Grubu	24	45,63	9,361	46	8,119	,000

Tablo 7'ye göre kontrol grubunda bulunan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin puan ortalaması $X_{kontrol} = 45,63$ olarak hesaplanmıştır.

Buna göre deney ve kontrol gruplarında bulunan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin ön test başarı puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p < ,05$). Araştırmada ulaşılan bu bulgular Türkçeyi öğrenen yabancı öğrencilere değerlerin mobil uygulama ile öğretiminin onların değerleri kavramalarına olumlu etki ettiğini göstermektedir.

3.2. NİTEL BULGULAR

Araştırmada görüşme formu ile görüşleri alınan öğrencilerden elde edilen nitel bulgular aşağıda verilmiştir.

3.2.1. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerden elde edilen değerler temasına ilişkin kodlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Değerler Temasına İlişkin Kodlar

Tema	Kodlar	f	%
Değerler	Önemli	11	45,83
	Birleştirici	7	29,17
	Öğretici	4	16,67
	Koruyucu	2	8,33
	Toplam	24	100,00

Tablo 8'e göre Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin %45,83'ü değerlerin önemli olduğunu, %29,17'si değerlerin birleştirici olduğunu, %16,67'si değerlerin öğretici olduğunu ve Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin %8,33'ü ise değerlerin koruyucu olduğunu ifade etmişlerdir.

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerlere ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Değerler, günlük hayatta önemlidir (YÖE1).

Değerler, milletin fertlerini birleştirir (YÖE4).

Değerler, kişiler içinde yaşadıkları toplumun davranış kurallarını öğretir (YÖK3).

Değerler, kendilerini bilen ve nasıl davranacağını düşünen kişileri kötülüklerden korur (YÖK5).

3.2.2. Kök Değerlerin Öğretilmesine İlişkin Olarak Hazırlanan Mobil Uygulamaya Yönelik Görüşlerden Elde Edilen Bulgular

Tablo 9: Kök Değerler Mobil Uygulaması Temasına İlişkin Kodlar

Tema	Kodlar	f	%
Mobil uygulama	Yeterli	10	41,67
	Güzel	6	25,00
	Eğlenceli	6	25,00
	Geliştirilebilir	2	8,33
	Toplam	24	100,00

Tablo 9'a göre Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin %41,67'si değerlerin öğretilmesi amacıyla hazırlanan mobil uygulamanın içerikleri, görselleri vb. özelliklere göre yeterli olduğunu, %25'i uygulamanın güzel olduğunu, %25'i uygulamanın eğlenceli olduğunu ve Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin %8,33'ü ise uygulamanın geliştirilebileceğini ifade etmişlerdir.

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerlerin öğretimi amacıyla hazırlanan mobil uygulamaya hakkındaki görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Mobil uygulamanın yeterli olduğunu düşünüyorum (YÖE9).

Bence mobil uygulama güzel (YÖE5).

Mobil uygulamanın içerikleri ve etkinlikleri eğlenceli (YÖK2).

Değerler eğitimi mobil uygulaması görseller açısından biraz daha geliştirilebilir (YÖK6).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Mobil ortamda sunulan değerler eğitimi uygulamasının Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerleri kavramalarına etkisini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada yapılan uygulama süreci sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada deney grubuyla kontrol grubunun değerleri kavrama ön test puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın belirmediği görülmüştür.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Mobil uygulama aracılığıyla yapılan dört haftalık uygulama sürecinin sonucunda ise deney grubuyla kontrol grubunun değerleri kavrama son test puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durum değerler eğitimi uygulamasının Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerleri kavramalarını olumlu olarak etkilediğini göstermesi bakımından önemlidir.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Mobil ortamda sunulan değerler eğitimi uygulamasının Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin değerleri kavramalarına etkisini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada kullanılan mobil uygulamaya ilişkin görüşleri alınan öğrencilerin genel olarak uygulamayı faydalı ve olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Değerlerin mobil uygulama ile öğretilmesiyle alanyazındaki boşluk doldurulmaya çalışılmıştır. Değerlerin mobil uygulamayla öğretilmesi hatta Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere öğretilmesi alanda bir ilk olmuştur.

Tartışma

Dil öğretimi kültürün öğretimidir. Belirli bir sosyal grubun kültürünü inceleyenler, grubun "yerlileri" olanlarla "aynı" dili konuştuğunda, çok daha kolay erişime sahip olurlar (Byram, 2003). Öğretilen kültürün bir yönü de dil etkinliklerine eşlik eden ahlaki yönünün (Pratiwi, Andajani, Suyitno, Ismail ve Prastio, 2023) bulunmasıdır.

Yabancı dil öğretiminde kültürele önem verilirse öğrenenler sanat ve kültür konusunda daha iyi bir farkındalığa sahip olacaklar, bu durum onların yeni kültür bilgilerini kültürlerarası iletişim durumlarında kullanmalarına katkıda bulunarak kültürel çalışmalara yönelik motivasyonlarını artırmaktadır (Kostikova, Prishvina, Ilyushina, Fedotova ve Belogurov, 2018).

Bu araştırmada Türkçe ğrenen yabancı öğrencilere değerlerin ğretiminde mobil uygulama kullanımının olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde mobil uygulamalarla sunulan eğitsel içeriklerin öğrencilerin ilgili derslerdeki başarılarını artırdığı grlmştir.

Çeşitli araştırmalarda bu araştırmayla benzer şekilde sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmalarda yarı yapılandırılmış görüşme ile açık uçlu anket sorularına öğrencilerin verdikleri cevaplar mobil cihaz kullanımının öğrenmeyi olumlu etkilediğini (Ağca ve Bağcı, 2013), mobil ğrenmenin İngilizce derslerinde ve öğrencilerin kendi kendine çalışmalarında benimsenebileceği, mobil uygulamanın öğrencilere derste ve ders sonrasında İngilizce pratiği yapmaları için ekstra destek sağladığı ve mobil öğrenmeye karşı öğrencilerin olumlu tutum sergiledikleri (Zou ve Li, 2015), cep telefonlarının, akıllı telefonların ve uygulamalarının kullanımının, özellikle öğrencilerin kelime dağarcığının gelişimi ve çalışma motivasyonlarının artması açısından, yabancı dil olarak İngilizce ğrenme üzerinde olumlu etkiler yarattığı (Klimova, 2018) tespit edilmiştir.

Teknoloji desteğiyle hazırlanan uygulamaların yabancılara dil ğretiminde onlara çeşitli yönlerden olumlu etkilerinin olduğu (Batdı, 2021), eğitsel içerikli mobil uygulamaların öğrencilere mobil uygulama aracılığıyla İngilizce eğitiminde kullanılmasının öğrencilerin başarı düzeylerini artırdığı (Yıldırım, 2022) grlmştir.

Mobil uygulamaların derslerde *“yardımcı teknoloji araçları olarak kullanıldığı probleme dayalı öğrenme sürecinin öğrencilerin matematik başarılarını arttırmada ve olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olduğu”* (etinkaya, 2019), *“mobil uygulamaların/oyunların birçok hataya ve eksikliğe sahip olmasına rağmen öğrenciler tarafından olumlu karşlandığı”* (Alyaz ve Uçar, 2019) tespit edilmiştir. Yine *“mobil ortam destekli dil öğrenme uygulamalarının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde web destekli öğrenme ortamına göre daha etkili olduğu görülürken; öğrencilerin kabul düzeyleri ve hazırbulunuşlukları üzerinde anlamlı bir etki yaptığı”* (Aygül, 2019), *“mobil öğrenmenin öğrencilerin akademik başarılarında olumlu yönde ve oldukça etkili olduğu”* (Sönmez, 2019) sonucuna ulaşılmıştır.

Mobil uygulamayla desteklenen ğretim sürecinde kesirler konusunun ğretiminde önemli bir yol katedildiği (Turan, 2019), artırılmış gerçeklik ve çoklu ortam kullanımlarına yer verilen mobil uygulamanın *“kültürel miras eğitimi ve tanıtımını olumlu etkilediği, öğrencilerin ilgi ve meraklarını arttırdığı, öğrencileri eğlendirdiği, onlara tarih sevgisi kazandırdığı, görsel ve duyuumsal mekân algısını değiştirerek öğrenmelerini somutlaştırdığı”* (Vargün, 2020) ortaya konulmuştur.

Mobil uygulamalar kullanılarak desteklenen çevrim içi (online) web destekli öğrenmenin öğrencilerin bağlılık ve hazırbulunuşluklarıyla motivasyonlarının artırılmasına

destek olduğu (Gündüzalp, 2021), sınıf içindeki başarıyı olumlu yönde etkileyen mobil uygulamaların bulunduğu (Uygun, 2022) yapılan araştırmalarda tespit edilmiştir. Bu sonuçlar mobil uygulamaların eğitim ve öğretimde başarıyı artırdığını göstermeleri bakımından önemlidir.

Mobil uygulamanın öğrencilerin dalgalar konusunu öğrenmelerini olumlu olarak etkilediği (Purwani, Astuti ve Dewati 2022), bilgi teknolojilerinin kullanılmasıyla kendi öğrenme ilerlemelerini yöneten öğrencilerin öğretim aşamalarını uygulama üzerinde geçtikleri (Yu, Yu, Xu ve Wu, 2022) tespit edilmiştir. Kelime öğrenme uygulamalarının öğretme ve öğrenmeyi kolaylaştırıp öğrencilerin öğrenme sürecini hızlandırarak kelimelerin unutulmasını engellediği (Nguyen, 2022), öğretme-öğrenme sürecine yardım eden eğitsel mobil uygulamaların öğrencilerin başarılarını artırdığı (Criollo-C vd, 2022) tespit edilmiştir.

Devi'nin (2023) yaptığı bir araştırmada öğretim uygulamalarını kullanmaları öğretim becerilerini geliştirmeleri konusunda onları motive ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere mobil uygulama aracılığıyla değerlerin öğretilmesini amaçlayan bu araştırmanın sonuçlarının mobil uygulama aracılığıyla herhangi bir konunun öğretilmesiyle ilgili olarak yapılan araştırmaların sonuçlarına benzer sonuçlar gösterdiği ortaya konulmuştur.

Yapılan bu çalışma diğer çalışmalardan değerlerin öğretilmesini konu olarak ele aldığı için farklı ve özgündür. Yine bu çalışma değerlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılan ilk çalışma olduğu için de değerlidir.

Mobil uygulamaların öğrencilerin öğrenmelerini olumlu olarak etkilediği, öğretmenlerin nitelikli ve değişik öğretim araçları kullanarak mobil öğrenme ortamları hazırlarken öğrencilerin etkinliklere şevkle katılmalarını dikkate almaları gerektiği (Güler, Bütüner, Danişman ve Gürsoy, 2022) ortaya konulmuştur.

Ayrıca mobil uygulamalarla çalışılırken internet bağlantı sorunları için önceden tedbir alınması öğrencilerin motivasyonlarını artıracaktır.

Öneriler

Değerlerin Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere mobil uygulama aracılığıyla öğretildiği bu araştırmada mobil uygulamadaki içeriklerin dikkatle takip edildiği görülmüştür. Araştırmada aşağıdaki önerilerin bundan sonraki süreçte yapılacak farklı araştırmalara yol göstereceği düşünülmektedir.

- Yapılacak mobil uygulamalarda evrensel değerlere yer verilebilir.
- Değerlerin öğretilmesiyle ilgili olarak yapay zekâ etkinlikleri mobil uygulamaya eklenerek karşılıklı bir etkileşim oluşturulabilir.
- Mobil uygulama geliştirme sürecinde profesyonel destek alınabilir.

KAYNAKÇA

- Ağca, R. K., & Bağcı, H. (2013). Eğitimde mobil araçların kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 295-302. <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/32.agca.pdf>
- Aksan, D. (2015). *Her yönüyle dil*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksel, A., & Yıldız, Ü. S. (2024). Yabancılar Türkçe Öğretiminde ders kitabındaki kültürel unsurların incelenmesi: Uludağ Türkçe öğretim seti (A2) örneği. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 3(1), 1-16. <https://doi.org/10.56987/bezgek.1425708>
- Akyol, H. (2019). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alyaz, Y., & Uçar, T. (2019). Taşınabilir cihazlar aracılığıyla yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi uygulamalarının belirlenmesi, sınıflandırılması ve öğrenci kazanımlarına ilişkin öğrenci değerlendirmeleri. *Journal of International Social Research*, 12(63), 763-774. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3274>
- Amanvermez, F. (2018). Yeni Hitit yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki (b1, b2-c1) okuma metinlerinin değerler bakımından incelenmesi. *TÜRK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(13), 146-161. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/636784>
- Arıcı, B. (2021). Muş Alparslan üniversitesi öğrencilerinin konuşma becerisine ilişkin tutumları. *Atlas Journal*, 7(40), 1798-1806. <https://doi.org/10.31568/atlas.680>
- Aslan, M., & Tütüniş, B. (2022). Mobil cihazlar ve uygulamalarla kelime gelişimi. *Pearson Journal*, 7(20), 18-30. <https://doi.org/10.46872/pj.557>
- Aydoğdu, E. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımı: padlet örneği. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(3), 195-208. <http://dx.doi.org/10.56987/bezgek.30>
- Aydın, E. (2021). Yedi iklim Türkçe öğretim seti ders kitaplarının kök değerler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 185-195. Doi: 10.48066/kusob.1006260
- Aygül, F. (2019). Kelime diyarı mobil uygulamasının İngilizce kelime öğrenimine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye.
- Aytan, T. & Ayhan, N. H. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital ortamlar. *International Journal of Bilingualism Studies*, 1(1), 3-37.
- Bacanlı, H. (2017). *Değer bilinçlendirme yaklaşımı*. Konya: Çizgi Yayınevi.
- Baki, Y. (2019). Yabancılar Türkçe öğretimi alanındaki araştırma eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 22-41, <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.25829>

- Baki, Y. (2019). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin değer aktarımı açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(37), 109-146. <https://doi.org/10.34234/ded.460042>
- Baran, E. (2014). A review of research on mobile learning in teacher education. *Journal of Educational Technology & Society*, 17(4), 17-32.
- Batdı, V. (2021). Yabancılar dil öğretiminde teknolojinin kullanımı: Bir karma-meta yöntemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 1213-1244. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.942631>
- Batur, Z., & Akdeniz, T. (2020). Değerler eğitimiyle ilgili yapılan tezler üzerine bir inceleme: Türkçe eğitimi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 1-11. <https://dergipark.org.tr/en/pub/usaksosbil/issue/55286/705495>
- Bektaş Artuç, S. (2024). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde değerlerle ilgili farkındalık kazandırılmasına yönelik metin yazma -b2-c1 düzeyi için şiir örnekleri. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 142-161. <https://doi.org/10.15659/jancr.v8i2.162>
- Benzer, A. (2021). *Türkçe öğretiminde mobil öğrenme uygulamaları*. Uygulama örnekleriyle Türkçe öğretiminde çağdaş yaklaşımlar içinde (Ed. S.Aslan, M. Müldür). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Beldağ, A. (2012). İlköğretim yedinci sınıf sosyal bilgiler dersindeki değerlerin kazanılma düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum ili örneği). (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye.
- Biçer, N. (2017). Yabancılar Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 236-247.
- Bilgin, N., (2003). *Sosyal psikoloji sözlüğü: kavramlar yaklaşımlar*. Bağlam Yayınları.
- Bilici, Ş. (2018). Türkiye’de sosyal bilgiler ile Almanya’da değerler ve normlar derslerinde değer eğitiminin çoklu durum çalışmasıyla karşılaştırılması (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Birinci, F. G. (2020). A review on information technologies used in teaching Turkish as a foreign language. *Sakarya University Journal of Education*, 10(2), 350-371. doi: <https://doi.org/10.19126/suje.685534>
- Bolatlı, Z. (2018). Mobil uygulama ile desteklenmiş ters-yüz öğretim ortamı kullanan öğrencilerin akademik başarılarının ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşlerin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Byram, M. (2003). *Cultural studies and foreign language teaching. In studying British cultures* (pp. 88-100). Abingdon: Routledge.

- Creswell, J. W. (2021). Karma yöntem araştırmalarına giriş (Çev. M. Sözbilir). Ankara: Pegem Akademi.
- Criollo-C, S., Altamirano-Suarez, E., Jaramillo-Villacıs, L., Vidal-Pacheco, K., Guerrero-Arias, A., & Luján-Mora, S. (2022). Sustainable teaching and learning through a mobile application: A case study. *Sustainability*, 14(11), 6663. <https://doi.org/10.3390/su14116663>
- Coşkun, M. (2018). Mobil uygulama ve arttırılmış gerçeklik ile desteklenen öğretimin, güneş sistemi ve ötesi ünitesinde öğrencilerin akademik başarılarına, astronomiye yönelik tutumları ve fen dersine yönelik kaygı ve motivasyonlarına etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay, Türkiye.
- Çallı, ř. (2019). Mobil uygulama destekli öğretimin 5. sınıf ğrencilerinin akademik başarı, tutum, motivasyon ve katılımlarına etkisi: Elektrik konusu (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- elik, G. (2022). Öğrencilerin İngilizce ğreniminde mobil uygulama kullanmaya karşı tutumları (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Çetindağ, S. & Arslan, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılan mobil dil ğretim uygulamalarının öğrencilerin dil becerilerinin gelişimine etkisi üzerine ğretmen görüşleri. *International Academic Social Resources Journal*, 6(29), pp:1314-1320. doi: 10.31569/ASRJOURNAL.303
- Çetinkaya, L. (2019). Mobil uygulamalar aracılığıyla probleme dayalı matematik öğretiminin başarıya etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 44 (197), 65-84. doi: 10.15390/eb.2019.8119
- Davudova, E. (2020). Erken yaşta yabancı dil öğreniminde mobil uygulamaların değerdendirilmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye.
- Geçgel, H., & Peker, B. (2020). Multimedya araçlarının yabancı dil öğretimine etkisi üzerine ğretmen görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (20), 12-22. <https://doi.org/10.29000/rumelide.791070>
- Genç Ersoy, B., & Ersoy, M. (2021). Teknoloji destekli Türkçe ğretimi üzerine yayınlanan makalelerin içerik analizi: ULAKBİM-tr dizin rneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 810-829. doi: 10.31592/aeusbed.977274
- Gcyeter, B. & İskender, M. E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe yazma ğretiminde anlık mesajlaşma programlarının kullanımı: Whatsapp uygulaması rneği. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 571-590.

- Gün, M. & Memiş, M.R. (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrenme ortamları*. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi içinde (Ed. A.İşcan, S.Baskın). Ankara: Nobel.
- Gündüzalp, C. (2021). Mobil uygulamalar ile desteklenmiş çevrim içi öğrenmenin öğrencilerin motivasyon, hazırbulunuşluk ve bağlılıklarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(2), 753-773. <https://doi.org/10.37217/tebd.982450>
- Güliden, B. (2023). Fransa’da iki dilli öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenlerin dil öğretiminde kültürden yararlanma durumları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 7(3), 548-569. <https://doi.org/10.34056/aujef.1213862>
- Hocaoğlu, N., & Baysal Akkaş, E. (2019). *Nicel araştırma modelleri-desenleri*. Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde. (Ed.G.Ocak). Ankara: Pegem Akademi.
- İdi Tulumcu, F., & Tulumcu, F. M. (2015). İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi programlarında yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(29), 535-559. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ded/issue/29167/312348>
- İnal, M., & Çakır, R. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çoklu ortam materyallerinin kullanımı. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 3(2), 87-112. <https://doi.org/10.47157/jietp.954946>
- İşcan, A. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak filmlerden yararlanma. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (58), 437-452.
- Khan, F. M., & Gupta, Y. (2022). A bibliometric analysis of mobile learning in the education sector. *Interactive Technology and Smart Education*, 19(3), 338-359. <https://doi.org/10.1108/ITSE-03-2021-0048>
- Karadağ, B. F., & Garip, S. (2021). Türkçe öğretiminde Web 2.0 uygulaması olarak Learningapps’ ın kullanımı. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 4(1), 21-40. <https://doi.org/10.47935/ceded.897374>
- Kardaş, M. N., & Cemal, S. (2017). Değerler eğitimi ve Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan araştırmalara ilişkin kaynakça denemesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(16), 383-412. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ksbd/issue/31387/344595>
- Kaşkaya, A., & Duran, T. (2017). İlkokul Türkçe ders kitaplarının değer aktarımı açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 417-441. <https://doi.org/10.24315/trkefd.303978>
- Karakoç Öztürk, B. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal tasarımı-süreç ve etkinlikler*. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar-yöntemler-beceriler-uygulamalar içinde. (Ed. Y.Yıldırım, B.Tüfekçioglu). Pegem Akademi.
- Karasar, N. (2011). *Araştırmalarda rapor hazırlama*. Ankara: Nobel.

- Kılıç, F.G. (2023). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki kök değerlerin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye.
- Klimova, B. (2018). Mobile phones and/or smartphones and their apps for teaching English as a foreign language. *Education and Information Technologies*, 23, 1091-1099. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-017-9655-5>
- Kostikova, L., Prishvina, V., Ilyushina, A., Fedotova, O., & Belogurov, A. (2018). *Culture in teaching English as a foreign language*. In 2nd international conference on culture, education and economic development of modern society (ICCESE 2018) (pp. 13-17). Amsterdam: Atlantis Press.
- Kukulska-Hulme, A. (2021). Conclusions: *A lifelong perspective on mobile language learning*. (Eds. Morgana Valentina and Kukulska-Hulme). Agnes mobile assisted language learning across educational contexts. Abingdon: Routledge.
- Kurt, A., & Göçer, A. (2021). Mobil öğrenme aracı olarak podcastin Türkçe öğretiminde kullanılabilirliği üzerine: kuramsal bir çalışma. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(2), 77-97. <https://doi.org/10.47714/uebt.911440>
- Kurudayıoğlu, M. & Mutlu, H.H. (2022). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde web araçlarının kullanımı*. Web araçları ile Türkçe öğretim içinde (Ed. K.Tekşan. Ü.Süğümlü). Ankara: Eğiten Kitap.
- Küçüköğlu, A., Albayrak, F., & Serin, N. (2020). Değerler eğitimi bağlamında Türkçe dersi: program ve ders kitaplarının karşılaştırmalı incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1499-1518. <https://doi.org/10.16916/aded.797893>
- MEB. (2018). *Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-8. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (1,2,3,4,5,6,7-8.Sınıflar)*. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf> adresinden edinilmiştir.
- MEB. (2021). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni: öğrenme, öğretme ve değerlendirme*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni*. MEB. <https://cdn.eba.gov.tr/icerik/GorusOneri/2024ProgramlarOnayli/2024programortakmetinOnayli.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Melanlıoğlu, D. (2010). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretim programları. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 64-73. <https://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/download/631/101>

- Meydan, H. (2019). *Akademide değerler eğitimi (tezler ve makaleler/1989-2017)*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi.
- Naylor, D. T., & Diem, R.A. (1987). *Elementary and middle school social studies*. California: Random House.
- Nguyen, T. H. (2022). The effects of using online applications to teach vocabulary to English learners of HUFİ in hochiminhcity. *International Journal of Tesol & Education*, 2(3), 32-42. <https://doi.org/10.54855/ijte.22233>
- Okur, A. & Nacakçioğlu, A. (2023). *Yabancı dil öğretiminde dijital teknoloji kullanımı ve d-aobm*. Yabancı dil olarak dijital Türkçe öğretimi içinde (Ed.A.Okur, G.H. Duman). : Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları.
- Oruç, Ş. (2016). Ana dili, ikinci dil, iki dillilik, yabancı dil. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 4(45). 279-290. doi: 10.9761/jasss3411
- Outsystems. (2024, July 1). What is mobile application [Online forum comment]. Retrieved from <https://www.outsystems.com/glossary/what-is-mobile-application/>
- Öksüz, H. İ., & Eken, N. T. (2019). İlkokul (1-4) Türkçe ders kitaplarındaki hikâye edici metinlerin Türkçe dersi öğretim programındaki kök değerler bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 384-401. <https://doi.org/10.16916/aded.543009>
- Özçakmak, H. (2023). *Türkçe öğretiminde mobil öğrenme fırsatları*. Türkçe öğretim teknolojileri: vizyon, çağdaş uygulamalar ve dijital materyal tasarlama içinde (Ed. H. E. Çocuk). Ankara: Nobel.
- Özgen, A., & Maden, A. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kültür aktarımı konulu araştırmaların eğilimleri: bir içerik analizi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 9(1), 107-128. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/83814/1346516>
- Öztürk, K. (2022). Okul içi ve okul dışı ortamlarda bilgisayar ve mobil uygulama destekli etkinlik tasarımlarının etkililiğinin araştırılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye.
- Pratiwi, Y., Andajani, K., Suyitno, I., Ismail, A., & Prastio, B. (2023). Representing and implementing moral values to foreign students in indonesian textbooks for learners other than Indonesians. *International Journal of Language Education*, 7(1), 58-76.
- Purwani, A., Astuti, I. A. D., & Dewati, M. (2022). Development of mobile learning based on an integrated prediction guide as a support of physics learning in high school on the topic of waves. *Journal of Teaching and Learning Physics*, 7(2), 126-132. <https://doi.org/10.15575/jotalp.v7i2.16887>
- Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. Cambridge: Free Press.

- Sallabaş, F. & Polat, T. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji tabanlı konular üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 7(2), 183-212. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/72727/1080359>
- Schwartz, S. H. (2006). Les valeurs de base de la personne: Théorie, mesures et applications [Basic human values: Theory, measurement, and applications]. *Revue Française de Sociologie*, 47, 249-288. https://shs.cairn.info/article/RFS_474_0929?tab=texte-integral
- Sönmez, N. (2019). Mobil öğrenmenin akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye.
- Spranger, E. (1928) *Types of men*. Dortmund: Max Neimeyer.
- Şahin, Ç. & Karakuş, G. (2019). *Katılımcıları seçme: evren ve örneklem*. Bilimsel araştırma yöntemleri içinde (Ed. G.Ocak). Ankara: Pegem Akademi.
- Şakiroğlu, Y. (2020). 6. Sınıf Türkçe ders kitabının değer aktarımı bağlamında incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 145-161. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkegitimdergisi/issue/54397/718511>
- Şimşek, Ş. (2022). Türkçe ders kitaplarında dijital yetkinlik. *Turkish Studies -Education*, 17(3), 469- 484. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.57919>
- Tarakcı, R., & Kalenderoğlu, İ. (2022). Kök değerler açısından ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki öyküleyici metinler. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 139-157. <https://doi.org/10.52974/jena.1133254>
- Tanrıkulu, L. & Koyuncu, A. (2020). Erken yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çocuk şarkılarının değerler öğretiminde kullanımı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 221-230. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.735891>
- Temizyürek, F. & Öncül, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iş birliği iş birliği tekniği ve canva uygulamasından yararlanma. *International Journal of Language Academy*, 10 (3), 150-160. <http://dx.doi.org/10.29228/ijla.63754>
- Temur, N. (2016). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde başlangıç düzeyinde (A0) ilk ders*. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar-yöntemler-beceriler-uygulamalar içinde. (Ed. Y.Yıldırım, B.Tüfekçioğlu). Ankara: Pegem Akademi
- Tenekeci, M. (2020). Türkçe öğretiminde web uygulamaları ve mobil uygulamalar ile bunların öğretmenlerce bilinirliği. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 429-445. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/56322/778318>
- Toğrul, D., & Haykır, T. (2024). *PİKTES projesi kapsamında hazırlanan materyallerin kültürel etkileşim ve değerler eğitimi açısından incelenmesi: Aslı hikâye serisi örneği*. X. uluslararası Turkcess eğitim ve sosyal bilimler kongresi, 11-13 Temmuz 2024 Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi, Kosova.

- Turan, B. N. (2019). Mobil uygulama destekli öğretimin ilkökul öğrencilerinin kesirler konusundaki akademik başarılarına etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye.
- Tuzcu, K. (2021). Türkçenin yabancılara öğretiminde öğreticilerin ana dillerine ve kültür değerlerine hâkimiyetleri meselesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı), 45-55. <https://doi.org/10.47948/efad.916194>
- Türkiye Maarif Vakfı (2020). *Türkiye maarif vakfı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı*. Ankara: Türkiye Maarif Vakfı.
- Ungan, S., & Arıcı, B. (2012). *Mobil iletişim araçlarının üniversite öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi*. Eğitim odağında Artvin sempozyumu. Artvin.
- Uygun, D. (2022). Çocuklarda yabancı dil öğretiminde mevcut mobil uygulama kullanımının ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin İngilizce ders başarılarına etkileri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.
- Uysal, L. & Özdemir, C. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının evrensel değerler açısından incelenmesi. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi* 9(20), 300-322. doi: 10.52096/jsrbs.9.20.21
- Vargün, Ö. (2020). Kültürel miras eğitiminde bit'in rolü ve ar mobil uygulama projesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Yaxyayevna, N. S. & Sardor qizi, K. R. (2024). Language teaching methods. *Miasto Przyszłości*, 45, 897-901. <http://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/download/2763/2537>
- Yerli, F. S., & Gündüz, G. F., (2022). Türkiye'de değerler eğitimi araştırmalarına genel bakış: metasentez çalışması. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7(1), 1-38. <https://doi.org/10.47140/kusbder.1219907>
- Yıldırım, N. (2012). Yabancı dil eğitiminde eğitsel oyunlar aracılığıyla mobil öğrenme (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye.
- Yokuş, G. (2016). Eğitim fakültesi öğrencilerinin mobil öğrenmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi ve eğitim bilimlerine yönelik mobil uygulama geliştirme çalışması: mobil akademi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye.
- YÖK (2024, Temmuz 1). Öğretmen Yetiştirme Programları (Lisans Programı). <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> adresinden edinilmiştir.
- Yu, Z., Yu, L., Xu, Q., Xu, W., & Wu, P. (2022). Effects of mobile learning technologies and socialmedia tools on student engagement and learning outcomes of English learning.

technology, Pedagogy and Education, 31(3), 381-398.
<https://doi.org/10.1080/1475939X.2022.2045215>

- Yurtseven Yılmaz, H. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde mobil uygulamalar*. Yabancı dil olarak dijital Türkçe öğretimi içinde (Ed.A.Okur, G.H. Duman). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları.
- Zou, B., & Li, J. (2015). *Exploring mobile apps for English language teaching and learning*. In F. Helm, L. Bradley, M. Guarda, & S. Thouésny (Eds), *Critical CALL – Proceedings of the 2015 EUROCALL Conference*, Padova, Italy (pp. 564-568). Dublin: Research-publishing.net. <http://dx.doi.org/10.14705/rpnet.2015.000394>

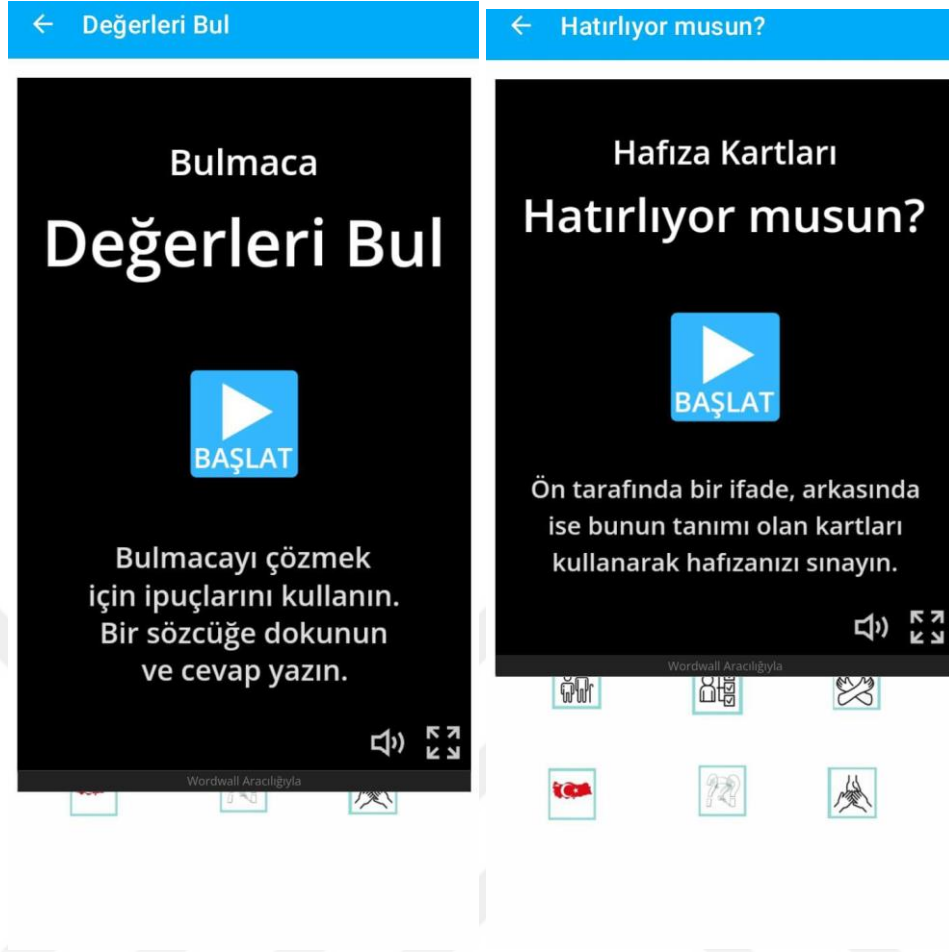

EKLER

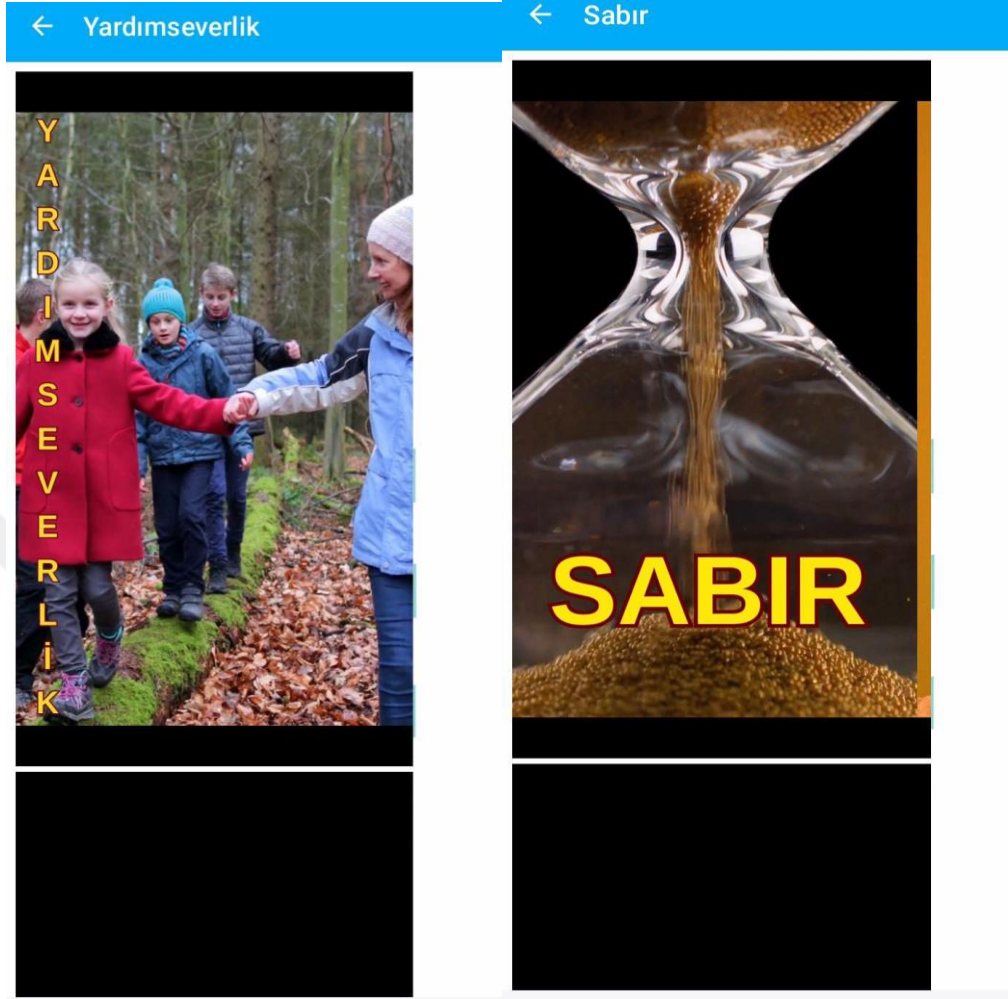
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

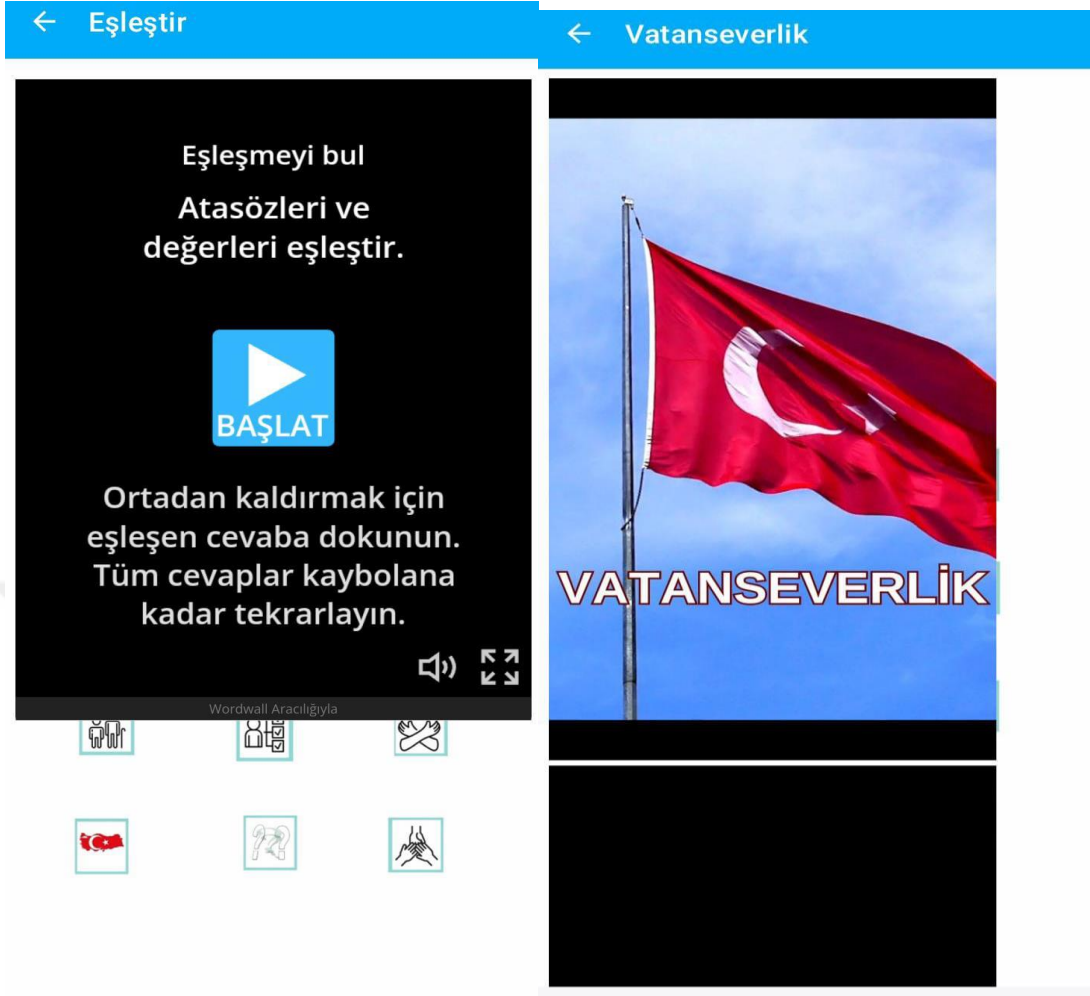
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

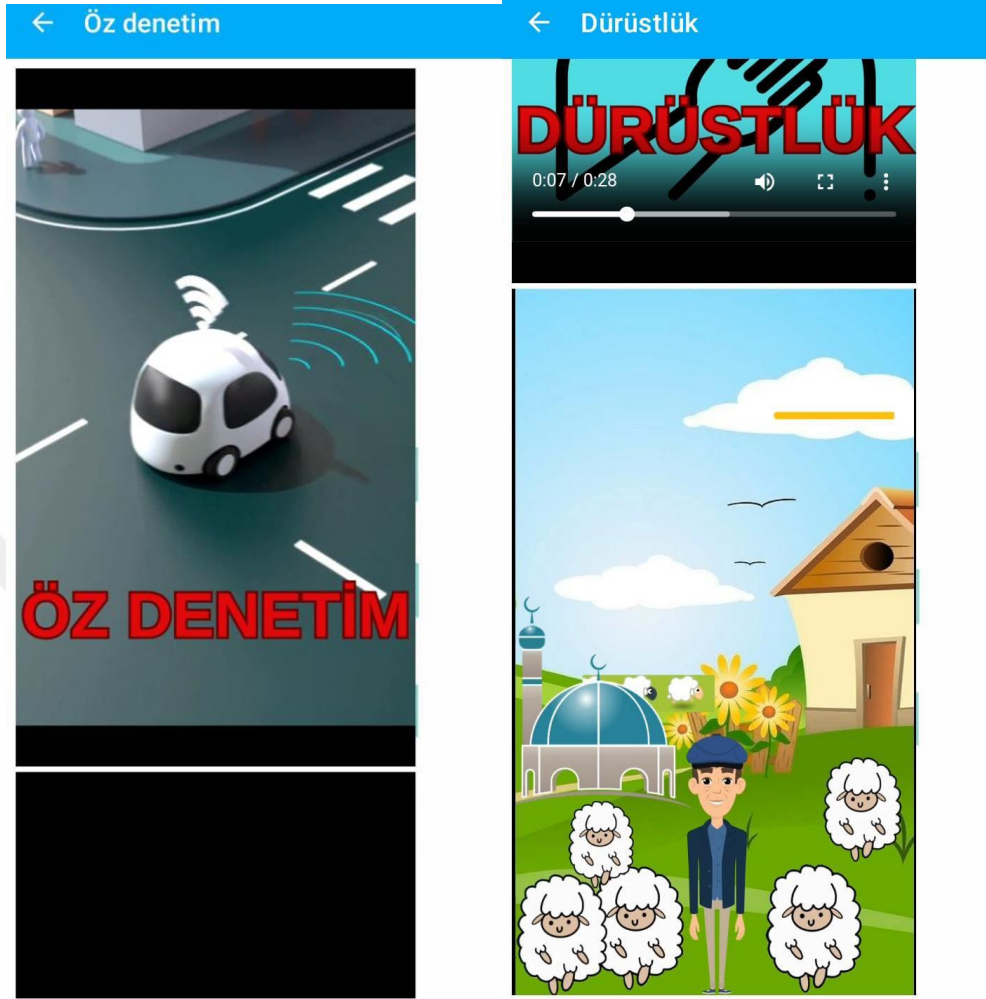
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

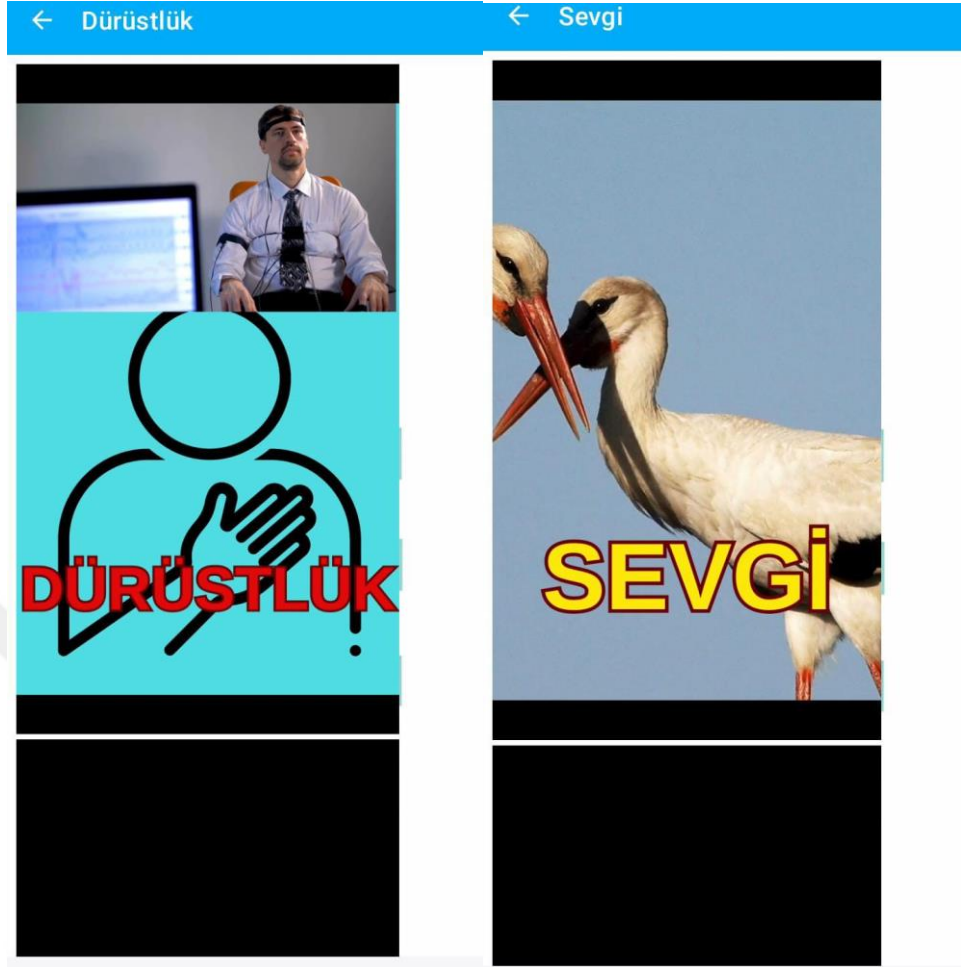
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

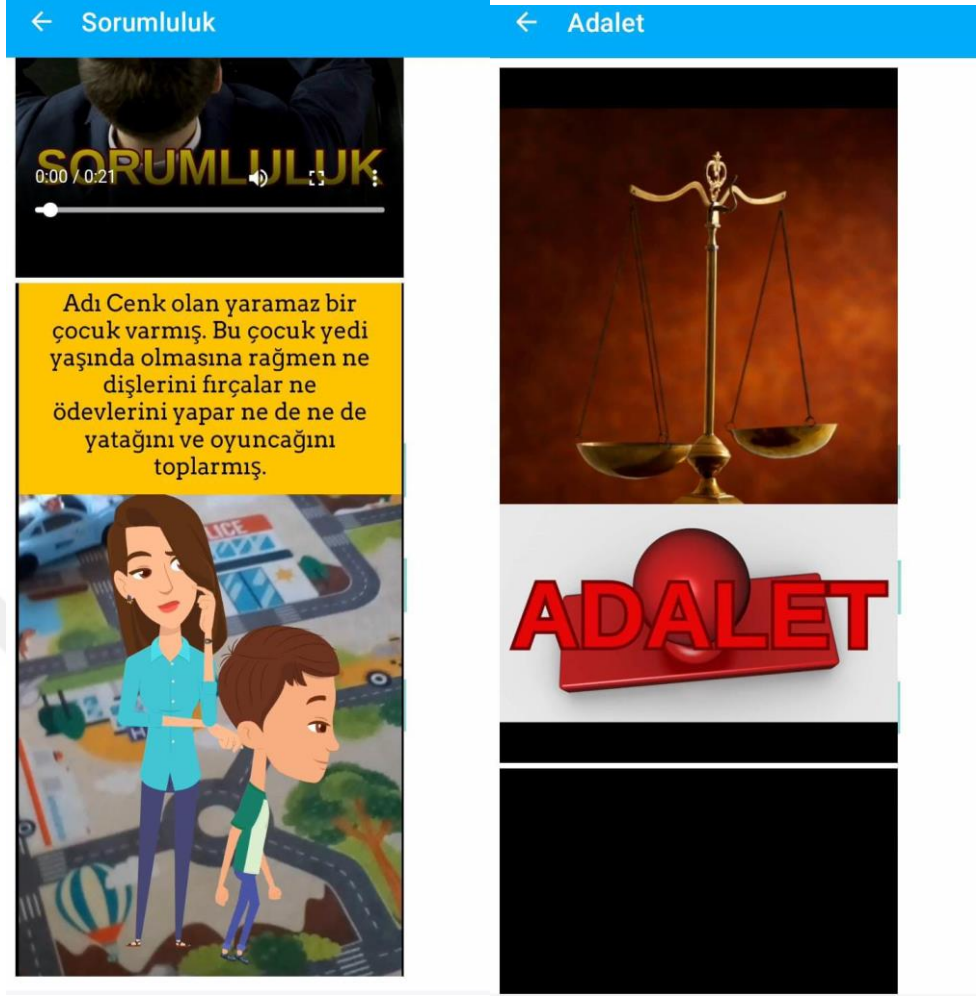
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

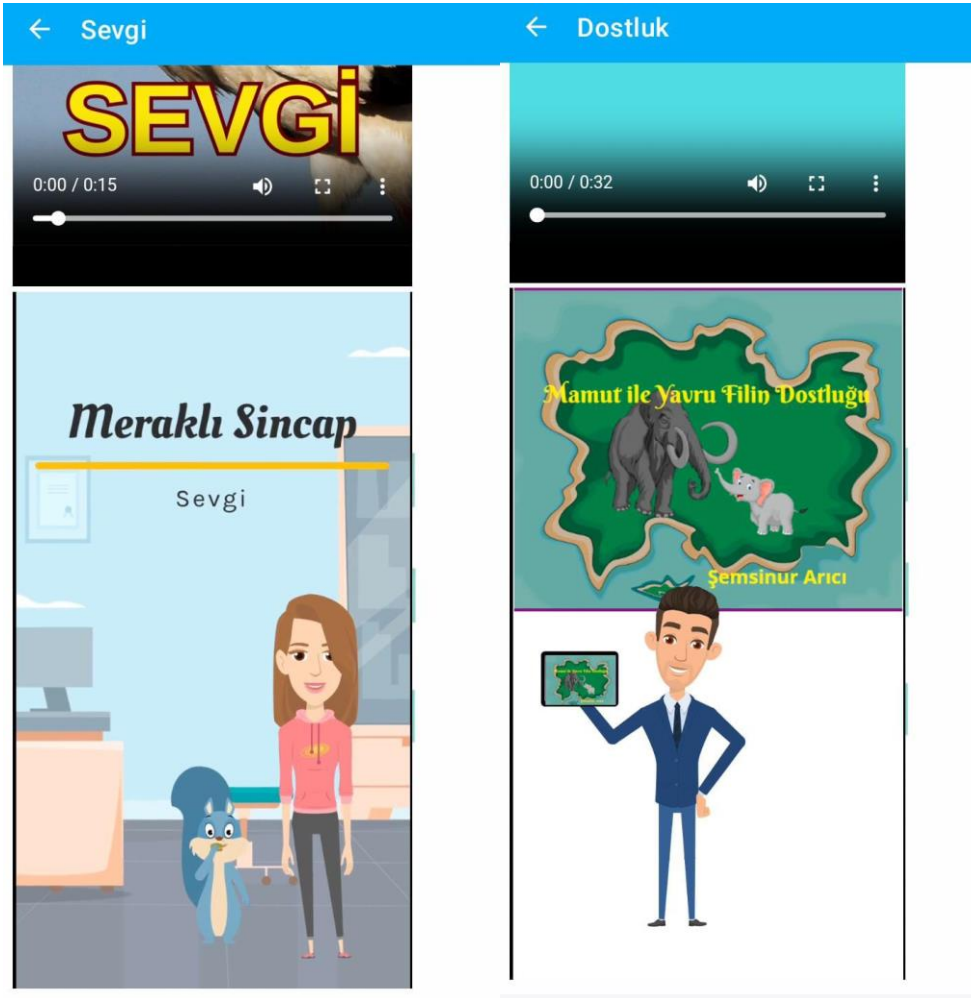
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

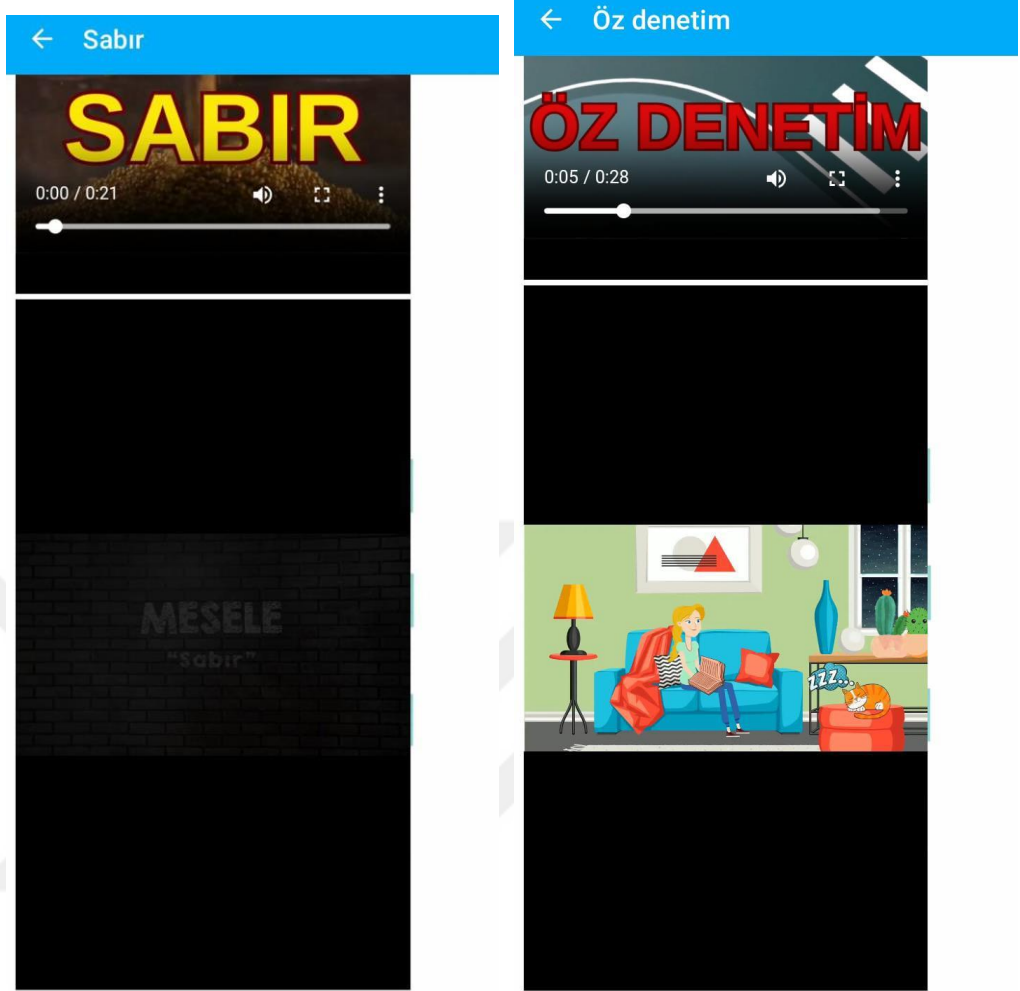
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

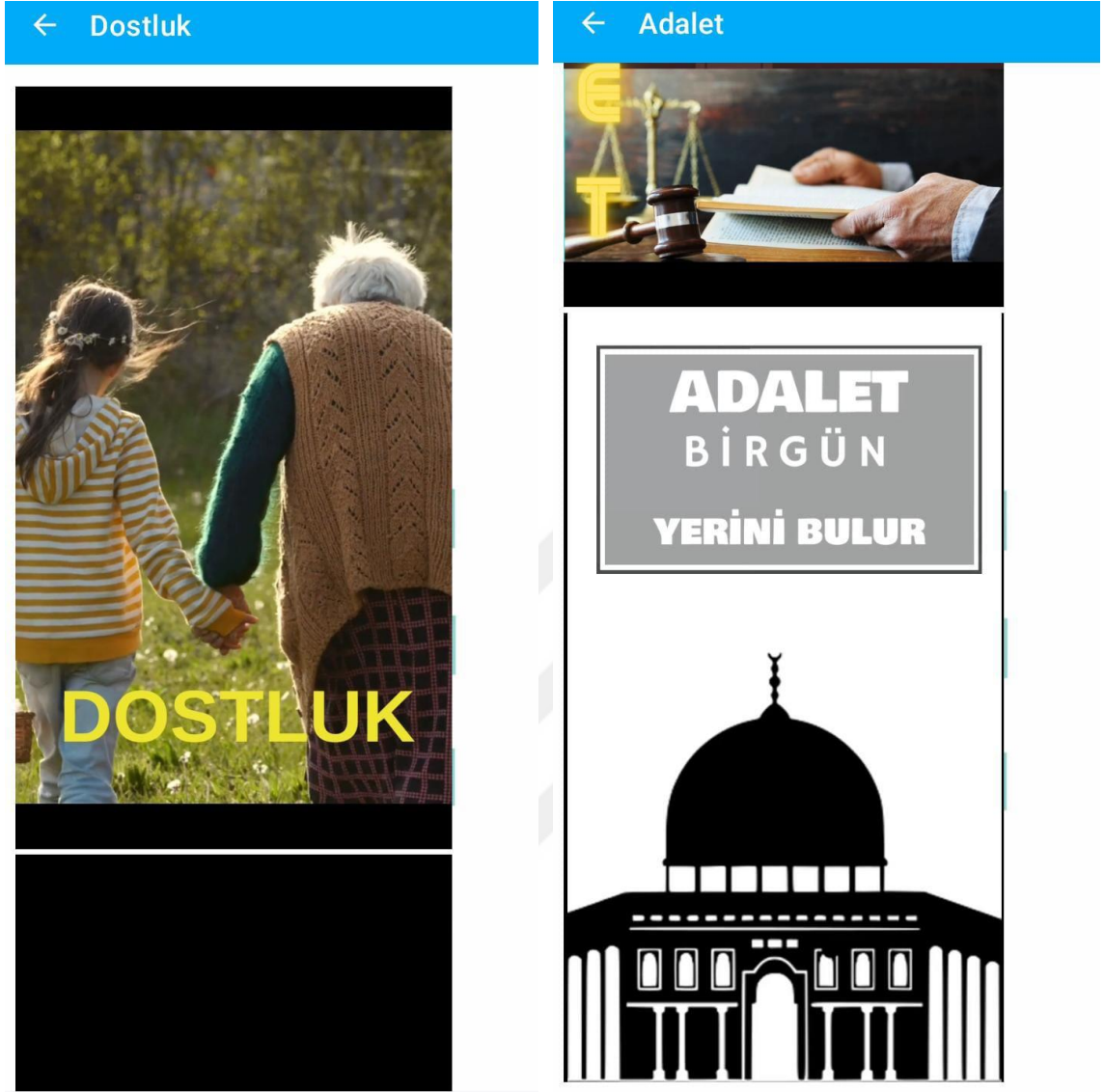
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

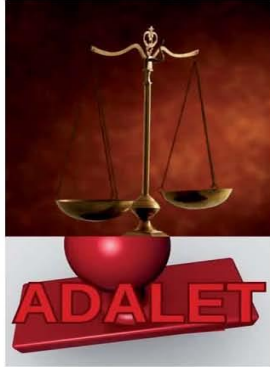
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

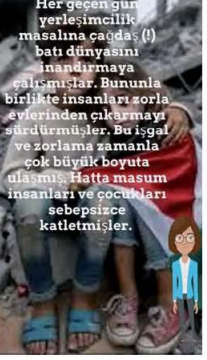
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme, yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme.

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

	Vaktin birinde zalim bir millet varmış. Başka ülkelerin topraklarını ele geçirmek isteyen bu millet öncelikle ekonomiyi ve üretimin tüm alanlarını tekeline almış. Öyle bir çalışmış ki tarım ülkeleri bile tohumlarını bunlardan alıyorlarmış. Bu tohumların genetiklerinin değiştirildiği ve daha sonradan insanları hasta ettiği ise yıllar sonra bazı yürekli bilim insanlarıınca açıklanmış.
1947 yılında ise dünyayı yönetmeyi hedefleyen gizli eller bu milleti Orta Doğu'ya bozgunculuk yapıp burayı ele geçirmek amacıyla göndermişler. İlk olarak Filistin'i ele geçirmek için gayret etmeye başlamışlar. Filistin'de insanları zorla evlerinden çıkarıp kendilerine yerleşimci adını vererek işgallerine başlamışlar. 	Her geçen gün yerleşimcilik masalına çağdaş (!) batı dünyasını inandırmaya çalışmışlar. Bununla birlikte insanları zorla evlerinden çıkarmayı sürdürmüşler. Bu işgal ve zorlama zamanla çok büyük boyuta ulaşmış. Hatta masum insanları ve çocukları sebepsizce katletmişler.

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

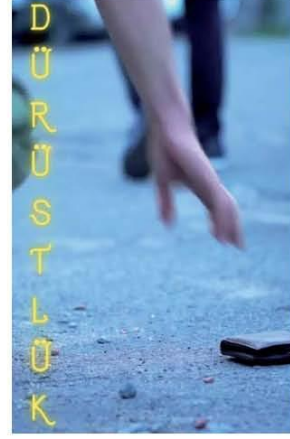
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

 Diğer mamutlar da yavru fil için ot ve su getirmişler. Karnı doyan yavru fil gözlerini açmış, hayretler içerisinde etrafındaki zevcefil mamutlara bakmış. Ama yaralı olduğu için canı çok acıyormuş. Anne mamut doğada bulduğu yıfali otlarla yavru filin yaralarını iyileştirmiş.	 Anne mamut yavru file çok acımış ve ona "Üzülmeye yavru fil bundan böyle biziyle kalabilirsin," demiş ve yavru file sarılmış. Yavru fil annesine benzeyen anne mamutu çok sevmiş ve çok duygulanmış.
 Biliyor musunuz çocuklar? Filler çok duygusal hayvanlardır. Mutlu olma, üzülme, kızma, ağlama, kısma gibi duyguları vardır. Ve yavru fil çok mutlu olmuştur. Sevinçle etrafındaki mamut ailesine gülmüş, 5 günden sonra onların adasında yaşamaya karar vermiştir.	 DÜRÜSTLÜK

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

 Öz denetim, daha önemli bir amaca ulaşabilmek için kişinin tepkilerini, davranışlarını veya başka amaca yönelme eğilimini denetleyip kısıtlaması; otokontrol.	 Bir kurum veya kuruluşun işleyişini, amacına ve standartlara göre kendisinin kontrol etmesi.
	

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Sabır, acı,
yoksulluk,
haksızlık vb.
üzücü
durumlar
karşısında ses
çıkarmadan
onların
geçmesini
bekleme
erdem;
dayanç, cıdam.

Olacak veya gelecek
bir şeyi telaş
göstermeden
bekleme.

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Değeri, üstünlüğü,
yaşlılığı, yararlılığı,
kutsallığı
dolayısıyla bir
kimseye, bir şeye
karşı dikkatli,
özenli, ölçülü
davranmaya sebep
olan sevgi
duygusu; hürmet,
ihtirama saygı
denir.

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

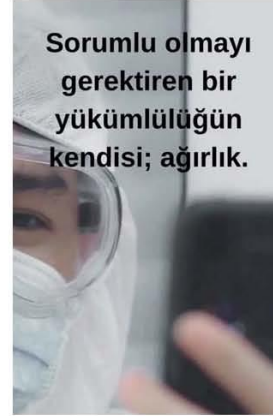
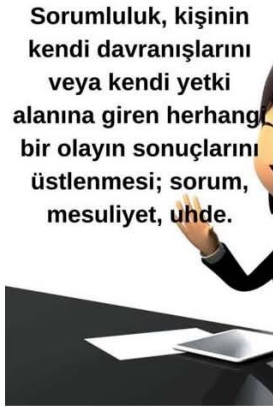
Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ama Cenk her seferinde
"Anne bana yardım et,
der ve her işini,
ödevlerini bile annesine
yaptırır. Bu durum
annesini çok üzüyormuş.

Bir gün annesinin telefonda
birilerine "Cenk'in neden
böyle davrandığını ve ne
zaman sorumluluklarını
yerine getireceğini
bilmiyorum. Bana yardımcı
olabilir misiniz?" dediğini
duymuş.

Cenk annesiyle daha
fazla zaman geçirmek
için bunu yapıyormuş
ama annesi onun
sorumluz olduğunu
düşünüyormuş.

Cenk hemen odasına
gidip annesi için bir resim
çizmiş ve ondan özür
dilemiş. Onunla daha
fazla zaman geçirmek için
böyle davrandığını
söylemiş.

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ayberk'in gözü kaldırım kenarındaki mağazanın vitrinine takılmış, oğlunun asker kostümüne hayran hayran baktığını gören annesi haydi gidip sana bu elbiseyi alalım demiş. Ayberk büyük bir mutlulukla mağazaya girip göğsünde ay yıldızlı al bayrak olan asker elbisesini sevinçle satın almış. Hem mağazadaki satıcıya hem de annesine çok teşekkür etmiş. Eve geldiklerinde asker elbisesini giyip pencereden dışarı bakıp babasının eve dönüşünü dört gözle babasını beklemeye başlamış.

Babası işten çıkınca bir seyyar satıcının oyuncak sattığını görmüş, usulca tezgâhtaki oyuncaklara göz atmış. Mavi renkli bir su tabancası dikkatini çekmiş, eline alıp parasını ödedikten sonra hediye paketi yapmış. Az sonra Ayberk'in babası arabadan inip ağır adımlarla eve döğün yılmış.

Babasını gören Ayberk heyecanla yaşasın babam geldi, ne getirdi deyip babasına doğru koşmaya başlamış. Babası oğlunu asker elbisesi içerisinde görünce gururla oğluna sarılmış. Ayberk, baba o sürprizi kime aldın deyince babası, bu senin için yavrum demiş. Ayberk paketi açınca çok heyecanlanmış. İyiden iyiye kendini asker zannetmeye başlamış.

Ertesi gün üzerinde asker kostümü, başında beresi, evin içerisinde bir o tarafa bir bu tarafa koşturup duruyormuş. Abisinin hızla koştüğünü gören minik Aybüke ise korkuyla annesine sarılıyormuş. Annesi koşturma artık oğlum dedikçe, Ayberk iyiden iyiye hüsünü artırıp koşmaya devam ediyormuş.

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Akşama doğru yorgun
düşen Ayberk,
ateşlenip öksürmeye
başlamış. Annesi
oğluna çorba içirip,
şurup verdikten sonra
bak oğlum asker
elbisesi giymekle
asker olunmaz. İyi bir
asker, annesinin ve
babasının sözünü
dinler, kardeşini
korkutmaz demiş.

Vatanını çok seven,
kahraman bir Türk
askeri olmak
istiyorsan dinlenip
iyileşmelisin.

Asker selam verip,
vatanını, bayrağını,
toprağını, toprağı çok
sevmek." demiş.

Bundan sonra akıllı,
saygılı, sevgi dolu bir
çocuk olacağım demiş.
Annesi ve Aybüke
Ayberk'e bakıp
gülümsemişler.

Gökten üç elma düşmüş
birisi Ayberk ile
Aybüke'nin başına, birisi
masalcı annenin başına,
birisi de bu masalı
dinleyen miniklerin
başına.

VATANSEVERLİK

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

**Yardımseverlik,
hayırseverlik.**

BALFIÇİSİ KARINCANIN ŞİFASI

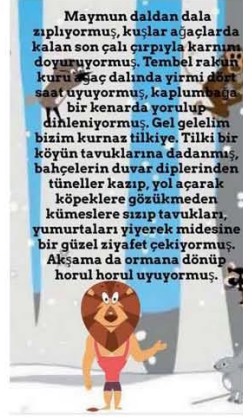
Birgün çok şiddetli bir salgın baş göstermiş. Tüm canlılar bu salgın hastalık karşısında şaşkın, çaresiz ve telaşlıymışlar. O yıl hiç gökyüzü ağlamamış, yağmur şıkır şıkır yağmamış, tabiat ana hiç ürün vermemiş.

Bütün hayvanlar aç, susuz ve hastaymışlar. Kar yağıp toprak beyaz gelliliğini de giyince bazı hayvanlar derin bir kış uykusuna yatmışlar. Ay dede onlara ninniler söyledikçe yumuşacık ayılar, minik uçur böcekleri mışıl mışıl uyurmuş. Toprağın üzerinde kalan hayvanlar ölüm kalım savaşı veriyormuş. Giderek artan salgın hastalık ormanların kralı aslanı çok üzüyormuş ve sinirlendiriyormuş. Bir an büyük bir horultuyla kükremiş ve bütün hayvanlar çok korkmuşlar. Tavşan uykudan sıçramış ve hızlıca ormandan kaçmış.

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Ek 1: Mobil Uygulama Ekranlarına Ait Görseller

Karınca biraz durup düşündükten sonra vücudunda depoladığı baldan hepsine yedirilmeye karar vermiş. Bütün hasta hayvanların ağzına bir damla balından damlatmış, şifalı balı yiyen bütün hayvanlar mucizevi bir şekilde iyileşmiş ve ona teşekkür etmişler. Ama bir hayvan var ki, bal fiçisi karıncayı görünce, sinir kúpüne dönermiş. 	Tabii ki bu kurmaz tilkiymiş. Tokluk nedir bilmeyen tilki hemen bir plan yapmış. Ne edip edip o bal kúpü karıncayı yemeliymi diye dolayıp duruyomuş. Bir taraftan da boğursem mi acaba? Pis karıncayı da balımı kaçırtıyordum diye kendisi şaka yapıyormuş. Tilki de karıncanın kúme konulu bahçesi dışarı değil miydi? Fakat sen bu karıncanın bahçenin kúlünü tavşan kúzesine koşup tilkinin planını arkadaşlarına anlatmış.
Orman halkı tilkiyi baya vermiş istiyorlarmış. Onlarda bir plan yapmışlar hemen Tilki ataklıca muhakkak kúmesini tavukları yandıysa olacak, biz de kúmesini sahibine haber veriysek onu yakalayıp cezalandırabilir diye düşünüldüler. Nihayet tilki atakmış kúmesin yolunu tutmuş, orman ağaçları altında bekleyen çaylak balıkçıyı görünce evin bahçesine konup gagasıyla tıklatmış. 	Dışarıdaki sese koşan bahçıvan amca tilkiyi yakalayıp hayvanat bahçesine götürmüştü. Hayvanat bahçesi görevlileri onu bir kafese kapatmışlar. Kurnaz tilkinin kurnazlığı buraya kadarmış, onun için zor günler başlamış. Özgürce koşamamış, tavuk yiyememiş.

Ek 2: Araştırma İzinleri

Evrak Tarihi ve Sayısı: 10.11.2023-168307

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-83542712-050.99-168307
Konu : Etik Kurul Kararları

10.11.2023

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Üniversitemiz Etik Kurulu 08.11.2023 tarihinde toplanmış ve yapılan toplantı sonucu Ana Bilim Dalımız Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerinin yapmış olduğu başvurular Etik Kurulunca uygun bulunmuş olup, karar asılları ekte sunulmuştur. İlgili öğrencilerin bilgilendirilmesi hususunda; Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim

Doç.Dr. Murat KUL
Enstitü Müdürü

Ek: Etik Kurul Kararları (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSN4CMEP23 Pin Kodu :41052

Belge Takip Adresi :

<https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5264&eD=BSN4CMEP23&cS=168307>

Kep Adresi:bayuni@hs01.kep.tr

Bilgi için: Mızgin GÜRBÜZ GÜNEŞ
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

eri

Ek 2: Araştırma İzinleri

Evrak Tarihi ve Sayısı: 09.11.2023-167878

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı : E-51694156-050.99-167878
Konu : Etik Kurul Kararları

09.11.2023

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) 12.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-161407 sayılı yazınız.
b) 12.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-161419 sayılı yazınız.
c) 12.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-161388 sayılı yazınız.
d) 27.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-164964 sayılı yazınız.
e) 27.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-165230 sayılı yazınız.
f) 27.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-164945 sayılı yazınız.
g) 31.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-165596 sayılı yazınız.
h) 02.11.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-166426 sayılı yazınız.

İlgi yazılarınız gereği, üniversitemiz etik kurulu 08.11.2023 tarihinde toplanmış olup, toplantıda alınan kararlar yazımız ekindedir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Ali Savaş BÜLBÜL
Başkan

Ek: Kurul Kararları (8 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS54CHENSZ Pin Kodu :06303 Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5264&eD=BS54CHENSZ&eS=167878>
Kep Adresi: bayuni@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nuri TURAN
Unvanı: Avukat

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2: Araştırma İzinleri

Evrak Tarih ve Sayısı: 09.11.2023-167561

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURULU
KARARI

Karar Tarihi
08.11.2023

Karar Sayısı
360

Oturum Sayısı
19

Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün 27.10.2023 tarihli ve E-83542712-050.99-164964 sayılı yazısı gereği, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı, 212235015 numaralı öğrencisi Şemsinur ARICI'nın yüksek lisans tezi olarak "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Mobil Uygulama Kullanımının Değer Aktarımına Etkisi" başlıklı araştırma önerisi üniversitemiz etik kurulu tarafından incelenmiş olup, araştırma önerisinin etik ilkelere uygun olduğuna toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle karar verilmiştir.

Prof.Dr. Ali Savaş BÜLBÜL
Başkan

BELGENİN ASLI ELEKTRONİK İMZALIDIR

Mevcut Elektronik İmzalar

Prof.Dr. ALİ SAVAŞ BÜLBÜL (Etik Kurulu - Başkan) 09.11.2023 09:55

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Nuri TURAN

Tel: :

Faks:

E-Posta: :

Elektronik ağ:

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2: Araştırma İzinleri

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

Sayı : E-70100991-28
Konu: Araştırma İzni

26/02/2024

Sn. Şemsinur ARICI
Bayburt Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

İlgi : 12/02/2024 tarihli dilekçeniz.

12/02/2024 tarihli dilekçeniz ekinde yer alan, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulunun 09.11.2023 tarih ve 167561 sayılı yazılarında belirtilen “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Mobil Uygulama Kullanımının Değer Aktarımına Etkisi” başlıklı araştırmanın uygulama aşamasının Gümüşhane Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde 2023-2024 akademik yılı bahar döneminde yapılması uygun bulunmuştur.

Adres:
Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhanevi Kampüsü,
Bağlarbaşı Mahallesi 29100 / Gümüşhane.

Bilgi için: Dr. Öğr. Üyesi Yakup TOPAL
Müdür

Ek 3: Uzman Görüş Formu

Uzman Görüşü Formu			
Soru Numarası:	Madde bu haliyle uygulanabilir	Madde düzeltilmeli	Madde ilgili testten çıkarılmalı
Kazanım:			
SORU:			
.....			
.....			
.....			
Seçenekler			
GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ:			

Ek 4: Başarı Testi

BAŞARI TESTİ

1- Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde saygı değeri bulunmaktadır?

- a) Her şeyden çok severim onu,
Dünyadaki cennetim Türkiye'yi.
- b) Yalan söylemek nedir bilmem.
Doğruluktan asla ayrılmam ben.
- c) Ödevlerimi vaktin de yaparım.
Odamı toplar, dişlerimi fırçalarım.
- d) Büyüklerin sözünü dinlerim,
Karşılaşınca hürmet ederim.**

"Koyun meler kuzu meler
Sular hendeğine dolar
Ağlayanlar bir gün güler
Gamlanma gönül gamlanma."

2- Yukarıdaki dörtlükte aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?

- a) Vatan sevgisi
- b) Sevgi
- c) Sabır**
- d) Dürüstlük

Her öğrenci ödevini kendi yapmalıdır. Çünkü ödevlerini kendileri yapan öğrenciler derslerde başarılı olurlar.

3- Yukarıda anlatılan kök değer aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Öz denetim
- b) Adalet
- c) Saygı
- d) Sorumluluk**

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

4- Yukarıdaki dörtlükte aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?

- a) Yardımseverlik
- b) Dürüstlük
- c) Sorumluluk
- d) Vatanseverlik**

Ek 4: Başarı Testi

Cahil ile dost olma; ilim bilmez, irfan bilmez, söz bilmez, üzülsün.

- 5- Yukarıdaki ifadede aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?
a) Adalet
b) **Dostluk**
c) Sorumluluk
d) Öz denetim

Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.

- 6- Yukarıdaki atasözünde aşağıdaki değerden hangisinin önemine değinilmiştir?
a) **Dürüstlük**
b) Sevgi
c) Dostluk
d) Öz denetim

Bir mum diğer bir mumu tutuşturmakla ışıktan hiçbir şey kaybetmez.

- 7- Yukarıdaki ifadede aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?
a) Vatanseverlik
b) Sorumluluk
c) Saygı
d) **Yardımseverlik**

Kanûnî Sultan Süleyman, sarayın bahçesindeki ağaçlarda fazla sayıda karınca görüldüğü için ağaçların gövdelerine ve diplerine kireç dökülünce sorunun çözüleceğini öğrenip bir alimden izin istemiş ve demiş ki: Eğer ağaçları sarmış olsa karınca, zarar var mı karıncayı kırıncı? Alim kişi de şöyle cevap vermiş “Yarın Hakkın divanına varınca Süleyman’dan hakkın alır karınca.”

- 8- Yukarıdaki hikâyede aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?
a) **Adalet**
b) Sorumluluk
c) Saygı
d) Vatanseverlik

Gökyay'ım ne yazsan ziyade değil,
Bu sevgi bir kuru ifade değil,
Sencileyin hasmı rüyada değil,
Topun namlusundan görenlerindir.

- 9- Yukarıdaki dörtlükte aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?
a) Adalet
b) **Vatanseverlik**
c) Yardımseverlik
d) Dostluk

Ek 4: Başarı Testi

Eğri olsam yay gibi elde tutarlar beni.

Doğru olsan ok gibi uzağa atarlar beni.

10- Yukarıdaki ifadelerde hangi değer kaybedilişi anlatılmaktadır?

- a) Sorumluluk
- b) Dostluk
- c) **Dürüstlük**
- d) Öz denetim

"Zafer, „Zafer benimdir“ diyebilenindir. Başarı ise, “Başaracağım” diye başlayarak sonunda “Başardım” diyebilenindir."

11- Yukarıdaki ifadede aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?

- a) Adalet
- b) Sevgi
- c) Sorumluluk
- d) **Öz denetim**

Nice güzellere bağlandım kaldım.

Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum.

Her türlü isteğim topraktan aldım.

Benim sâdik yârim kara topraktır.

12- Yukarıdaki dörtlükte aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?

- a) Dürüstlük
- b) **Dostluk**
- c) Vatanseverlik
- d) Adalet

Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu; hürmet, ihtirama denir.

13- Yukarıdaki tanıımı yapılan ve ilgili boşluğa gelmesi gereken değer aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Sevgi
- b) **Saygı**
- c) Sabır
- d) Sorumluluk

Gelin tanış olalım.

İşi kolay kılalım.

Sevelim, sevilelim.

Dünya kimseye kalmaz.

14- Yukarıdaki dörtlükte aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?

- a) Adalet
- b) Öz denetim
- c) **Sevgi**
- d) Dürüstlük

Ek 4: Başarı Testi

Olsun be aldırma Yaradan vardır.
Sanma ki zalimin ettiği kârdır
Mazlumun ahı, indirir şahi.
Her şeyin bir vakti vardır.

15- Yukarıdaki dörtlükte aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?

- a) Vatanseverlik
- b) Sorumluluk
- c) Yardımseverlik
- d) **Sabır**

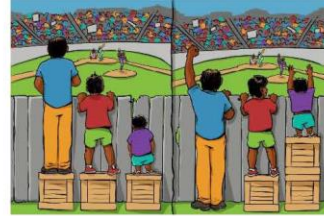
Bu değeri kazanmış olan birey kendine güvenir, kararlarını kendisi verir. Karar alırken seçenekleri düşünür ve ileriye görebilir. Bağımsız davranır, davranışlarının etkisini dikkate alır. Kendi başına yapabileceği işleri yardım almadan yapar. Etkili plan yapar, zamanı iyi kullanır. Özeleştirir yapar. Bugünün işini yarına bırakmaz.

16- Yukarıdaki anlatılan değer aşağıdaki değerden hangisidir?

- a) Saygı
- b) Sevgi
- c) **Sorumluluk**
- d) Dürüstlük

17- Yandaki karikatürde aşağıdaki değerden hangisine değinilmiştir?

- a) Adalet
- b) Sevgi
- c) Sorumluluk
- d) **Öz denetim**

18- Aşağıdakilerden hangisi on kök değerden biridir?

- a) Hoşgörölülük
- b) Konukseverlik
- c) **Yardımseverlik**
- d) Cömertlik

19- Yandaki görselde aşağıdaki değerden hangisi ön plana çıkmaktadır?

- a) Saygı
- b) Sevgi
- c) Sorumluluk
- d) **Vatanseverlik**

20- Aşağıdakilerden hangisi on kök değerden birisi değildir?

- a) Sabır
- b) **Güvenirlilik**
- c) Vatanseverlik
- d) Saygı

Ek 5: Kullanılan Materyaller

DEĞER TANIMLARI (TDK TÜRKÇE SÖZLÜK)

adalet

(ada:let), Arapça 'adâlet

1. *isim* Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme:
"Hiçbir kuvvet beni adaletin tecellisi için çalışmaktan menedemeyecektir." - Nâzım Hikmet
2. *isim* Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması; türe.
3. *isim* Bu işi uygulayan, yerine getiren devlet kuruluşları:
Suçlular adaletin pençesinden kurtulamazlar.
4. *isim* Herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme:
"Germiyan'da Süleyman Şah'ımız adaletle hüküm sürer." - Feridun Fazıl Tülbentçi

dostluk, -ğu

1. *isim* Dost olma durumu; mihribanlık, ülfet.
2. *isim* Dostça davranış:
"Karşılıklı ödümler vererek hoşgörü havası içinde dostluklarını sürdürüyorlardı." - Hıfzı Topuz

dürüstlük, -ğü

isim

► doğruluk.

Türk İşaret Dili

Parmak Alfabesiyle Gösterilişi

doğruluk, -ğu

1. *isim* Doğru ve dürüst olma durumu, doğru olana yakışır davranış; dürüstlük:
"Güzel düşün, iyi hisset, yanılma, aldanma / Ne varsa doğrudur, doğruluk şaşar sanma" - Tevfik Fikret

öz denetim

1. *isim, ruh bilimi* Daha önemli bir amaca ulaşabilmek için kişinin tepkilerini, davranışlarını veya başka amaca yönelme eğilimini denetleyip kısıtlaması; otokontrol:
"Zihinsel etkinliği bir sabır, öz denetim, bulgulama üçgeninde kurup geliştirmek de sonuca ulaşma yolunda kaçınılmazdır." - Enis Batur
"Disiplin, kendini sınırlama, öz denetim, ozan için özgürlük kadar gerekli değil midir?" - Anmet Turan Ofazoğlu

2. *isim* Bir kurum veya kuruluşun işleyişini, amacına ve standartlara göre kendisinin kontrol etmesi:
"Bu denetim türü, yayıncıların, yayın kuruluşlarının yayınlarını yaparken denetimlerini kendilerinin yapmalarıdır." - Aziz Nesin

Ek 5: Kullanılan Materyaller

DEĞER TANIMLARI (TDK TÜRKÇE SÖZLÜK)

sabır, -bri

Arapça şabr

1. *İsim* Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi; dayanç, ıdam:
"Annem pek yorgun bir saatinde değilse bu tutturmalarına sabır gösterirdi." - Adalet Ağaoğlu
2. *İsim* Olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme.

saygı

1. *İsim* Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu; hürmet, ihtiram:
"İnsanlara saygıyı yitirdin mi yandın bittin, on paralık oldun demektir." - Yaşar Kemal
2. *İsim* Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu.

sevgi

İsim

İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu; muhabbet.

sorumluluk, -ğu

1. *İsim* Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi; sorum, mesuliyet, uhde:
"Babam bütün sorumluluğu üzerine aldı." - Mahmut Yesari
2. *İsim* Sorumlu olmayı gerektiren bir yükümlülüğün kendisi; ağırlık.

vatanseverlik, -ği

İsim

► yurtseverlik:

"Vatanseverlik, doğduğu yeri, evini, köyünü, müstakil devlet sınırları içinde memleketini sevmektir."
- Orhan Seyri Orhon

yurtseverlik, -ği

1. isim Yurtsever olma durumu; vatanseverlik, vatanperverlik.
2. isim Yurtsevere yakışır davranış; vatanseverlik, vatanperverlik.

yardımseverlik, -ği

İsim

► hayırseverlik:

"Sevimliliğinden, yardımseverliğinden hiçbir şey yitirmemişti." - Ayia Kutlu

ÖZ GEÇMİŞ

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi mezunu olan Şemsinur Arıcı, belli bir süre Türkçe öğretmenliği yaptı. Türkçe öğretimi, değerler eğitimi gibi konularda makale, kitap bölümü ve bildirileri bulunmaktadır. Akademik çalışmalarının yanında çocuklar için yazdıklarını içeren öykü kitapları da vardır.

